

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського

НІЖИНСЬКА ВИЩА ШКОЛА

ВИКЛАДАЧІ І ВИПУСКНИКИ

Календар
знаменних і пам'ятних дат
на 2019 рік

Ніжин – 2018

УДК (059)
Н 60

Упорядники:

Кільдіватова О. Д., провідний бібліотекар
Манжай В. І., провідний бібліотекар
Мухомодєєва Н. В., завідувач інформаційно-бібліографічного відділу

Відповідальний за випуск - Морозов О. С., директор бібліотеки

050.9   Ніжинська вища школа: викладачі і випускники : календар
Н 60   знаменних і пам'ятних дат на 2019 рік / Ніжин. держ. ун-т ім.
М. Гоголя ; Б-ка ім. акад. М. О. Лавровського ; упоряд.:
Кільдіватова О. Д., Манжай В. І., Мухомодєєва Н. В. – Ніжин :
НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 42 с.

ВІД УКЛАДАЧІВ

Календар знаменних і пам'ятних дат на 2019 рік «**Ніжинська вища школа : викладачі і випускники**» надає інформацію про видатних людей, чий життя та діяльність пов'язані з Ніжинською вищою школою. Серед них - викладачі-ювіляри, які працюють і нині та щоденною працею вносять вагому частку у літопис славетного навчального закладу. Щорічник також репрезентує педагогів минулого, що залишили помітний слід в історії університету. Багато випускників стали гордістю не тільки Ніжинської вищої школи, а й Чернігівщини та всієї України. Це науковці, письменники, літературознавці, політичні і наукові діячі, ювілеї яких відзначатимуться у 2019 році. Календар не дає нам втратити історичну пам'ять, поєднуючи на сторінках покоління минулі і сучасні, всіх, хто причетний до Ніжинської вищої школи.

До щорічника увійшло 168 персоналій.

Укладанню видання передувала робота з уточнення фактографічної інформації та біографій персоналій. Кожна персоналія доповнена короткими біографічними відомостями та вміщує інформацію про наукові, творчі здобутки.

Упорядники дотримувались визначення дат за Григоріанським календарем (новим стилем). В загальній хронології розміщені дати осіб, що народжені до 1 лютого 1918 р. (за старим стилем).

Ознайомитись з Календарем можна на сайті бібліотеки: <https://library.ndu.edu.ua/>.

Відгуки та пропозиції щодо даного видання надсилайте за адресою:

Бібліотека імені академіка О. М. Лавровського НДУ імені Миколи Гоголя,
Інформаційно-бібліографічний відділ,
вул. Графська, 2, м. Ніжин, 16600
e-mail: bvbu1890@ukr.net

СІЧЕНЬ

1 січня – 105 років від дня народження Збанацького Юрія

Олефіровича (1914–1994) – українського прозаїка, кінодраматурга, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (1970), Літературної премії Чувашиї ім. М. Сеспеля (1967), Премії ім. Лесі Українки (1975), депутата Верховної Ради УРСР 9-го скликання.

Навчався у Ніжинському педагогічному інституті, який закінчив у 1937 році. Учасник Другої Світової війни, Герой Радянського Союзу (1944). Член Спілки письменників СРСР з 1948 р. Друкувався з 1944 р. Автор численних повістей та романів – «Малиновий дзвін», «Сеспель», «Гасмниця Соколиного бору», «Лісова красуня», «Серед добрих людей», «Єдина», «Привітайте мене, друзі!», «Стародуби» тощо.

1 січня – 90 років від дня народження Костюченка Віктора

Андрійовича (1929) – кандидата філологічних наук, старшого наукового співробітника Інституту літератури АН України, поета, члена Спілки письменників України, заслуженого працівника культури України.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1952) та аспірантуру при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка (1955). Працював в редакціях журналів “Дніпро”, “Ранок”. З 1973 р. – директор видавництва “Веселка”. Автор книжок “Гартоване слово” (1968), “Співець правди і свободи” (1971), “Степан Васильченко” (1978), “Українська радянська дитяча література” (1984) та ін. Упорядник зібрання творів С. Васильченка (1974, т. 1–3), кн. «Води з кринички: повісті, оповідання» О. Іваненко (1981), збірок В. Симоненка («На схрещених мечях», 2004), В. Сосюри («Любіть Україну», 2005), Лесі Українки («Мріє, не зрадь», 2009). Написав автобіогр. повість «Світ – не батько, доля – не мати» (2008). Усі зазначені книги видано у Києві. Переклав укр. мовою з рос. низку оповідань Л. Толстого, повісті «Незвичайний рік» та «Маняша» М. Прилежаєвої.

1 січня – 75 років від дня народження Гроздовської Ольги

Григорівни (1944) – піаністки, концертмейстера, старшого викладача кафедри теорії музики та гри на музичних інструментах музично-педагогічного факультету (1971–2000).

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1971). Понад 35 р. була художнім керівником клубу “Ліра”. З 2000 р. – викладач фортепіано у Ніжинській хореографічній школі. Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

1 січня – 65 років від дня народження **Сипченка Федора Степановича** (1954) – старшого викладача кафедри фізичного виховання та валеології.

Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут, факультет фізичного виховання (1979). Працює в Ніжинській вищій школі з 1981 року на посадах викладача (1981–1987), старшого викладача (1987–2015), керівника спортивних секцій (з 2015 р.). Основний напрямок наукових досліджень – теорія і методика фізичного виховання студентів. Має наукові праці.

1 січня – 60 років від дня народження **Грицай Антоніни Модестівни** (1959) – старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання.

У 1980 р. закінчила факультет іноземних мов Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя. Працює на факультеті з 1980 р. на посадах лаборанта (1980–1984), викладача (1987–2000), старшого викладача (з 2000). Викладає практику усного і писемного англійського мовлення, практичну граматику, методику викладання.

На сьогодні має 11 одноосібних та 13 у співавторстві з колегами виданих методичних рекомендацій посібників та публікацій у фахових виданнях.

Є методистом-консультантом міського та обласного ліцеїв, бере участь в організації та проведенні міських шкільних олімпіад з англійської мови.

Коло наукових інтересів: використання англійської преси на заняттях з англійської мови, організація роботи над художнім текстом в аудиторії на заняттях з домашнього читання.

1 січня – 100 років від дня прийняття **Закону «Про державну мову в Українській Народній Республіці»**

У 1919 році Директорія УНР видала Закон «Про державну мову в Українській Народній Республіці», який визначив українську мову як державну із забезпеченням прав мов національних меншин.

2 січня – 70 років від дня народження **Бурди Михайла Івановича**

(1949) – вченого фізика, доктора педагогічних наук (1994), професора (1996), член-кореспондента Академії педагогічних наук України (1999), заслуженого діяча науки і техніки України (2001).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1970). Вчителював у школах Києва (1970–1974). Працював в Інституті педагогіки Академії педагогічних наук України: молодшим науковим співробітником (1974–1982), старшим науковим співробітником (1982–1989), провідним науковим спеціалістом, завідувачем лабораторії методики навчання математики й фізики (1990–1996), від 1996 – заступник директора з наукової роботи.

Досліджує зміст шкільного курсу геометрії і принципи його добору, особливості навчальної діяльності учнів на уроках математики, брав участь у розробленні Державних стандартів шкільної математичної освіти, концепції математичної освіти в Україні. Автор програм і підручників з геометрії для загальноосвітніх шкіл.

3 січня – 65 років від дня народження **Заплішного Івана Івановича**

(1954) – кандидата педагогічних наук (1992), доцента кафедри фізичного виховання та валеології (1998).

Закінчив факультет фізичного виховання Чернігівського державного педагогічного інституту в 1978 р. Працює у Ніжинській вищій школі з 1986 р. на посадах викладача (з 1986–1991), старшого викладача (1991–1998), доцента кафедри фізичного виховання (з 1998). Автор понад 30 наукових праць.

Основний напрямок наукових досліджень – вдосконалення змісту, методів і прийомів фізичного виховання та форм організації навчальної діяльності студентської й учнівської молоді.

4 січня – 70 років від дня народження **Громова Петра Олександровича**

(1949–2014) – поета, журналіста, члена Спілки журналістів України, лауреата Обласної журналістської премії ім. Елана Блакитного (1989).

З 1966 року – студент Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя. Закінчив його в 1970 р. за спеціальністю «вчитель української мови і літератури». Автор численних публікацій в місцевій пресі з проблем аграрного сектору. За багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм, вагомий особистий внесок у розвиток журналістики і видавничої справи в 2003 р. був нагороджений Почесною грамотою Кабінету

Міністрів України.

5 січня – 105 років від дня народження **Оніпко Олександрі Петрівни** (1914 –?) – кандидата філологічних наук (1955), старшого викладача кафедри української літератури.

Закінчила Дніпропетровський державний університет, філологічний факультет (1935). Працювала у Ніжинській вищій школі (1937–1941; 1944–1962). Викладала курси: вступ до літературознавства, теорію літератури та керувала педагогічною практикою студентів. Нагороджена нагрудним знаком «Відмінник народної освіти».

6 січня – 115 років від дня народження **Отроценка Григорія Максимовича** (1904–?) – асистента кафедри зоології.

Закінчив Харківський ветеринарний інститут (1933). Працював у Ніжинській вищій школі (1956–1961). Викладав курс анатомії людини і тваринництва, керував виробничою практикою студентів по тваринництву. Учасник Другої світової війни. Має урядові нагороди.

10 січня – 80 років від дня народження **Євтушенко Єлизавети Денисівни** (1939) – кандидата біологічних наук (1976), доцента (1984).

Закінчила Мелітопольський державний педагогічний інститут (1962). Працювала у Ніжинській вищій школі (1973–1991) на посаді викладача (1973–1978), старшого викладача (1978–1980), доцента кафедри зоології (1980–1991). Основний напрямок наукових досліджень – фізіологія вищої нервової діяльності людини і тварин, умовні рефлекси тварин.

10 січня – 70 років від дня народження **Коновалової Тетяни Іванівни** (1949) – кандидата філологічних наук (1983), доцента.

Працювала у Ніжинській вищій школі (1980–1984). Займала посаду старшого викладача кафедри російської мови. Закінчила Ленінградський університет (1972), Таврійський університет (2001). Нині завідувачка кафедри практичного курсу слов'янських мов Київського славістичного університету.

11 січня – 60 років від дня народження **Потапенка Сергія**

Івановича (1959) – доктора філологічних наук (2008), завідувача кафедри германської філології (1998), професора.

Закінчив факультет англійської мови Ніжинського педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя у 1981 р.

Працює у Ніжинській вищій школі з 1984 р. на посадах викладача англійської мови, доцента (з 1995), завідувача кафедри германської філології (1998–2001, з 2005 по цей час).

Викладає курси: основи когнітивної лінгвістики; теорії основної іноземної мови. Захистив кандидатську дисертацію на тему "Риторический аспект функционирования детерминативов английского языка" (1991), докторську дисертацію на тему "Орієнтаційний простір сучасного англомовного медіа-дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу)" у 2008 р. Основні напрями наукових досліджень – дискурс-аналіз, когнітивна лінгвістика, когнітивна риторика, медіалінгвістика.

Має понад 200 наукових і навчально-методичних праць.

14 січня – 110 років від дня народження **Плісецького Марка**

Мойсейовича (1909–?) – філолога, билинознавця і фольклориста, доктора історичних наук, професора.

Закінчив технікум промкооперації в Києві (1932), аспірантуру при Київському державному університеті, філологічний факультет (1937). Працював у Ніжинській вищій школі (1964–1966). Займав посади завідувача кафедри російської і зарубіжної літератур, доцента кафедри історії української літератури (1966). Автор більше 50 наукових праць.

15 січня – 70 років від дня народження **Ростовської Ольги Василівни**

(1949) – кандидата історичних наук (1980), доцента кафедри історії України (1983).

Працює у Ніжинській вищій школі з 1971 р. Основний напрямок наукових досліджень – історія молодіжних рухів; проблеми формування особистості; соціально-політична і національно-визвольна історія України; українська медієвістика, державотворчі процеси. Автор понад 50 праць.

16 січня – 65 років від дня народження **Мельник Ольги Володимирівни** (1954) – викладача кафедри музичного виховання.

Працювала в Ніжинській вищій школі (1980–1982). Закінчила Київську спеціалізовану музичну школу-інтернат імені Лисенка по класу фортепіано, а у 1977 р. – Київську консерваторію ім. Чайковського. Вийшла заміж за Тараса Мельника, відомого українського музикознавця, беззмінного директора фестивалю «Червона Рута». У 1989 р. організувала дитячий фольклорний гурт «Дай Боже!», що гастролює з концертами містами України, а також за кордоном, де високопрофесійно представляє культуру України.

Ольга Мельник входить до журі різних всеукраїнських і міжнародних фестивалів і конкурсів, бере участь у фольклорних експедиціях.

17 січня – 65 років від дня народження **Мельника Тараса Васильовича** відомого українського музикознавця.

Працював у Ніжинській вищій школі викладачем кафедри музичного виховання (1980–1982). Пізніше викладав історію української музики в Національній Музичній Академії України ім. Чайковського. 1989 р. разом з Кирилом Стеценком та іншими товаришами зумів організувати та провести перший фестиваль україномовної музики «Червона Рута» у Чернівцях. Кавалер ордена «За заслуги» III ступеня. Нагороджений за вагомий особистий внесок у розвиток українського музичного мистецтва, високий професіоналізм та з нагоди 20-ї річниці проведення першого Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона рута».

18 січня – 75 років від дня народження **Бартиш Олени Василівни** (1944) – старшого викладача кафедри англійської філології.

Закінчила Київський педінститут іноземних мов, факультет романо-германської філології (1966). Працювала у Ніжинській вищій школі (1966–2011) на посадах асистента кафедри англійської мови (1966–1971), викладача кафедри англійської мови (1971–1986), старшого викладача англійської мови (1986–1991), старшого викладача кафедри англійської філології (1991–2011). Основний напрямок наукових досліджень – граматики англійської мови.

19 січня – 85 років від дня народження Крутиуса Володимира

Павловича (1934) – кандидата філологічних наук (1969), доцента (1976).

Закінчив Одеський державний університет ім. І. І. Мечнікова (1957), аспірантуру при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР (1965). Працював у Ніжинській вищій школі (1965–1998). Займав посади старшого викладача (1969), доцента кафедри української літератури (1976), заступника декана філологічного факультету (1970). Автор понад 30 наукових праць. Основний напрямок наукових досліджень – літературознавство і методика викладання української літератури.

20 січня – 115 років від дня народження Костенецького Георгія

Овсійовича (1904–1957) – старшого викладача кафедри російської мови.

Закінчив Ніжинський інститут народної освіти (1925). Працював у Ніжинській вищій школі (1930–1941, 1943–1957). В 1953–1956 р. працював інспектором учбової частини Ніжинського педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя.

22 січня – 185 років від дня народження Фохта Ріхарда Августовича

(1834–1914) – філолога-латиніста, професора кафедри римської словесності Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1875–1892).

У 1892 р. пішов у відставку. За часів «відлиги» Олександра II, переїхав до Петербурга, де викладав давні мови впродовж півтора десятка років в училищі при лютеранській церкві Св. Анни. В 1871 р. Гельсінгфорський університет присвоїв йому ступінь доктора філології після захисту дисертації «De quarto Propertii Libro»

22 січня – День Соборності України

100 років тому (1919) Директорія Української Народної Республіки проголосила на Софіївській площі в Києві Акт злуки всіх українських земель (західних і східних) в єдину соборну Українську Державу. Відзначається в Україні згідно Указу Президента (№ 42/99 від 21 січня 1999 р. Офіційно в Україні День соборності відзначають з 1999 р.

24 січня – 100-річчя Книжкової палати України

У 1919 р. Голова Ради Народних Міністрів Української Народної Республіки В. Винниченко за поданням Міністра Народної освіти професора І. Огієнка підписав документ про утворення Головної Книжної Палати в м. Києві як осередку, що реєструє і веде облік книжкових видань, а також їх науково опрацьовує. У зв'язку з політичними подіями на початку 20-х років минулого століття Головна Книжна Палата була переведена в м. Харків, де й продовжувалася обліково-реєстраційна і статистична робота у видавничій галузі. Згодом, 27 червня 1922 року, установу було реорганізовано в Українську книжкову палату.

27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту

Ця пам'ятна дата, запроваджена рішенням Генеральної Асамблеї ООН від 1 листопада 2005 р. Саме цього дня 1945 р. Радянська Армія визволила в'язнів найбільшого нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау в Освенцімі.

Оголосивши 27 січня Міжнародним днем пам'яті жертв Голокосту, Генеральна Асамблея ООН закликала держави-члени розробити просвітницькі програми, щоби наступні покоління зберегли пам'ять про цю трагедію з метою запобігання в майбутньому актам геноциду і охороняти, як пам'ятки історії, місця, де відбувалися масові вбивства євреїв.

Уперше Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту відзначили в усьому світі у 2006 р. Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про 70-річчя трагедії Бабиного Яру» на державному рівні Україна вперше відзначила Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту у 2012 р.

28 січня – 60 років від дня народження Тимченко Тетяни

Миколаївни (1959) – старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1980). Працює в Ніжинській вищій школі з 2000 р. на посаді старшого викладача. Викладає практику усного та писемного мовлення. Заступник декана з виховної роботи та гуманітарних питань. Опікується організацією позанавчальної та виховної діяльності студентів факультету, призначенням соціальних стипендій, поселенням в гуртожитки, забезпечує співпрацю педагогічного колективу зі студентами факультету та університету. Коло наукових інтересів: проблеми виховання студентської молоді.

29 січня – День пам'яті Героїв Крут

В цей день українці вшановують події кінця січня 1918 р., коли юні захисники Української Народної Республіки власною кров'ю вписали нову героїчну сторінку в історію українського визвольного руху – бій під Крутами.

Саме тоді на Чернігівщині недалеко від залізничної станції Крути, що розташована за 130 кілометрів на північний-схід від Києва, добровольчий Студентський Курінь, що складався із 300 юнаків: студентів Університету імені Святого Володимира, новоствореного Українського Народного Університету та гімназисти Київських гімназій, відстоюючи право українського народу жити у власній державі, вступили нерівний бій із більшовицькими військами, чисельність яких налічувала близько 5 тисяч.

Бій тривав лише п'ять годин. У полон було захоплено і потім розстріляно 28 юнаків. Ціною свого життя юні герої зупинили наступ ворога на два дні.

Уже в березні 1918 р., після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі у Києві. Тіла 28 вояків-студентів було перевезено до Києва.

31 січня – 65 років від дня народження Євсеевої Ольги Вадимівни (1954) – кандидата біологічних наук (2006), доцента кафедри фізичного виховання та валеології.

Закінчила біологічний факультет Чернівецького державного університету в 1976 р. Працювала в Ніжинській вищій школі з 1978 року на посадах асистента (1978–1988), старшого викладача (з 1988). Основний напрямок наукових досліджень – вузівська педагогіка та психологія, валеологія, вікова фізіологія. Авторка понад 70 наукових праць.

ЛЮТИЙ

2 лютого – 75 років від дня народження Нестеренка Петра

Андрійовича (1944) – журналіста, письменника, члена Національної спілки письменників України.

Закінчив Ніжинський педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя. Здобув вищу журналістську освіту в Києві. Працював у борзнянській і варвинській районних газетах Чернігівщини, з 1969 р. – на Сумщині, в обласних та районних газетах. Був також власкором республіканської газети “Радянська Україна”, від 1995 р. – власкор “Урядового кур'єра” у Сумській обл. Автор багатьох художньо-публіцистичних книжок на військово-патріотичну тематику, про людей праці.

6 лютого – 170 років від дня народження Нікітіна Петра Васильовича (1849–1916) – відомого вченого-еллініста, академіка.

Працював у Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька (1875–1879). Займав посаду професора кафедри грецької словесності. Магістр грецької словесності (1876). Ректор Імператорського Санкт-Петербурзького університету (1890–1897), віце-президент Російської Академії наук (1900–1916). Праці Нікітіна присвячені переважно грецькій словесності і свідчать про велику ерудицію, про повне володіння прийомами філологічної критики.

7 лютого – 60 років від дня народження Борисюк Світлани Олексіївни (1959) – кандидата педагогічних наук (1994), доцента кафедри загальної та соціальної педагогіки і соціальної роботи (1998).

Закінчила Бродівське педагогічне училище на Львівщині у 1978 р., а в 1983 р. – Київський державний педагогічний інститут ім. О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова) за спеціальністю “педагогіка і психологія” та отримала кваліфікацію “викладач-дослідник з педагогіки і психології”.

Працює в Ніжинській вищій школі з 1988 р. Має понад 100 публікацій (одноосібні і у співавторстві з зарубіжними колегами), серед яких монографії, навчальні та навчально-методичні посібники, наукові статті, навчальні програми та методичні рекомендації.

Основна тематика наукових інтересів – підготовки фахівця соціальної сфери до консультативної роботи.

8 лютого – 75 років від дня народження Лукашової Ніни Іванівни (1944) – доктора педагогічних наук (2011), професора кафедри хімії (2013).

Закінчила Ніжинський педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1966). Працює в Ніжинській вищій школі з 1967 р. Займала посади старшого викладача, доцента (1985–2011), завідувачки кафедри хімії (1991–2003), професора.

Наукові дослідження: розвиток професійних інтересів студентів-хіміків, методика викладання хімії у середній і вищій школах, історія методики науки, формування творчої особистості вчителя хімії сучасної української школи в процесі професійно-методичної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ. Співавторка низки підручників, зокрема пробного для 10-го класу «Органічна хімія» (К., 1995; Л., 1997; перекладений рос., угор., польс. і румун. мовами).

9 лютого – 80 років від дня народження Харитонова Івана

Кириловича (1939) – кандидата філологічних наук (1984), доцента кафедри англійської філології (1991).

Закінчив факультет іноземних мов Київського державного (тепер національного) університету ім. Т. Г. Шевченка. Працював у Ніжинській вищій школі з 1968 року. У 1984 р. захистив дисертацію на звання кандидата філологічних наук. У 1991 р. йому було присвоєно наукове звання доцента.

Основний напрямок наукових досліджень – категоріальна семантика. Має понад 30 наукових праць, з них – 12 навчальних посібників з теоретичної граматики англійської мови, посібники з поетичного перекладу з різних мов, посібники шкіл і ліцеїв.

11 лютого – 65 років від дня народження Яковець Наталії Іванівни (1954) – кандидата педагогічних наук, професора.

Закінчила Ржищівське педагогічне училище, фізико-математичний факультет Ніжинського педінституту, аспірантуру Інституту педагогіки. Працювала в Ніжинській вищій школі з 1979 р. Займала посади старшого викладача, доцента, проректора. З 1999 р. очолювала кафедру педагогічної майстерності.

Автор більше 130 наукових праць, серед них – біля 20 навчальних та навчально-методичних посібників, навчальні плани, програми, методичні рекомендації. Відмінник освіти України. Нагороджена медаллю «За трудову доблесть», Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

13 лютого – 70 років від дня народження Івашути Миколи

Михайловича (1949) – старшого викладача кафедри педагогіки Ніжинського педінституту ім. М. В. Гоголя (1976–1987).

Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1976). Працював у Ніжинській вищій школі (1976–1987). Займав посади асистента кафедри педагогіки (1976–1986), старшого викладача кафедри психології (1986–1987). З 1987 р. працював в Ніжинському училищі культури і мистецтв на посаді викладача культурологічних і психолого-педагогічних дисциплін. Основний напрямок наукових досліджень – управління виробничими

колективами, методика написання контрольних робіт із загальної та вікової психології.

15 лютого – 210 років від дня народження **Базілі Костянтина**

Михайловича (1809–1884) – видатного дипломата, письменника, історика, сходознавця, грека за походженням, колишнього генерального консула у Сирії та Палестині.

Закінчив Ніжинську Гімназію вищих наук кн. Безбородька (1822–1827) та Одеський Рішельєвський ліцей (1827–1830). Приятель М. В. Гоголя. Автор багатьох літературних творів, серед яких: “Архипелаг в Греции в 1830 и 1831 годах”. Ч. 1-2 (СПБ, 1834); “Очерки Константинополя”. Ч.1-2 (СПБ, 1835); “Босфор и новые очерки Константинополя”. Ч. 1-2 (СПБ, 1836) та ін. Базілі був співробітником першого російського енциклопедичного лексикону Плюшара, де написав багато статей, здебільшого присвячених Сходу, ґрунтовно вивченого ним під час його поїздок. У Парижі під час Берлінського конгресу видав ряд політичних нарисів під загальним заголовком: «Questions du jour».

15 лютого – День вшанування учасників бойових дій на території інших держав.

Відзначається в Україні згідно з Указом Президента (№ 180/2004 від 11 лютого 2004 р.). Цей день приурочений **30-річчю** (1989) **виведення обмеженого контингенту військ із Афганістану**. Вшановують в Україні і всіх тих, хто брав участь в інших війнах.

16 лютого – 145 років від дня народження **Мартова Августа**

Августовича (1874–1911) – філолога-латиніста, випускника Ніжинського Історико Філологічного інституту кн. Безбородька.

Викладав грецьку мову в І-й Казанській гімназії. В 1901 р. Конференцією Ніжинського Історико Філологічного інституту був вибраний на посаду наставника студентів та викладачів інституту. Протягом 1901-1911 р. викладав латинську та німецьку мови, а також римську історію та право в alma mater. Готував до друку дві великі роботи «Бібліографія з римської словесності» і дослідження з історії Риму імператорської епохи.

17 лютого – 90 років від дня народження Балашова Лева Сергійовича (1929–2015) – українського геоботаніка російського походження, доктора біологічних наук, провідного наукового співробітника Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, лауреата премії ім. М. Г. Холодного Президії НАН України.

Навчався у Ніжинському державному педагогічному інституті ім. М. В. Гоголя, який закінчив 1952 р. У 1952–1959 р. працював асистентом кафедри ботаніки Ніжинського педагогічного інституту. Автор понад 200 наукових праць, зокрема 9 монографій у т. ч. «Кормовиробництво. Луки Чернігівщини» (Чернігів, 2006) у співавторстві.

20 лютого – День Героїв Небесної Сотні.

Пам'ятний день встановлено указом Президента України Петра Порошенка 11 лютого 2015 р. з метою увічнення великої людської, громадянської і національної відваги та самовідданості, сили духу і стійкості громадян, завдяки яким змінено хід історії нашої держави, гідного вшанування подвигу Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя під час Революції гідності (листопад 2013 р. – лютий 2014 р.), захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права і свободи людини, європейське майбутнє України.

21 лютого – Міжнародний день рідної мови, також Міжнародний день материнської мови.

Проголошений Генеральною конференцією ЮНЕСКО (резолюція 30-ї сесії ЮНЕСКО) у листопаді 1999 року і відзначається кожен рік, починаючи з лютого 2000 року.

23 лютого – 100 років від дня народження Роготченка Олексія Петровича (1919–2005) – прозаїка, журналіста. Учасник Другої світової війни.

Після закінчення війни навчався на історичному факультеті Ніжинського педагогічного інституту, який закінчив у 1955 р. Працював у редакціях ряду газет, у тому числі власним кореспондентом «Известий» по Бурятській АРСР, у редакції газети «Комсомольская правда». З 1965 р. працював заступником редактора журналу «Радуга», м. Київ. Писав українською та російською мовами. Автор книжок «Скала Дашнева» (1948), «Пусть всегда будет солнце» (1965), «Бійці пішли на завдання» (1966), «Красные астры» (1970), «Когда цветут мимозы» (1971), «Уманское чудо» (1973), «Рота» (1974), «Утро в

Саянах» (1977), «Возвращайтесь журавли» (1979) та ін. Член спілки письменників СРСР з 1972 р.

Нагороджений орденами Вітчизняної війни I та II ступеня, Червоної Зірки, «Знак Пошани», медалями, Почесною грамотою та Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

24 лютого – 105 років від дня народження Бондаревського

Олександра Миколайовича (1914–1998) – відомого історика і журналіста, професора, засновника Українського Національного Державного Союзу, одного з організаторів Державного центру УНР в екзилі, голови Фундації Симона Петлюри у Великій Британії.

Закінчив робітничий (1934) та філологічний (1937) факультети Ніжинського інституту соціального виховання. Від 1940 р. – викладач Одеського університету. Від 1943 р. – на еміграції. Жив у Мюнхені. Викладав у школах українознавства, автор наукових статей в емігрантських виданнях з історії визвольних змагань українського народу. Помер в Лондоні.

24 лютого – 60 років від дня народження Добровольської Ольги

Петрівни (1959) – викладача кафедри німецької мови. Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка, факультет романо-германської філології (1982). Працювала у Ніжинській вищій школі (1987–1992). Виїхала у Німеччину.

28 лютого – 130 років від дня народження Шандрука Павла

Феофановича (1889–1979) – визначного військово-політичного і громадсько-культурного діяча, генерала, головнокомандувача Української національної Армії в екзилі, командувача Стрілецької дивізії.

В 1911 р. він закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут кн. Безбородька. Керівник реєстру військових справ в екзильному уряді УНР. Редактор військово-літературного журналу «Табір». По закінченні Академії Генерального Штабу у Варшаві – учасник німецько-польської війни, відзначений за оборону Варшави орденом «Wirtuti Military», потрапив у німецький полон. Згодом – командувач Українською національною Армією в екзилі. Автор книг спогадів і статей. Помер у США.

БЕРЕЗЕНЬ

1 березня – 75 років від дня народження **Безпалого Олександра**

Івановича (1944) – колишнього головного редактора Ніжинської міської газети “Вісті”, члена Національної спілки журналістів України, заслуженого журналіста України.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя. Працював у Ніжинській вищій школі електриком студгуртожитку (1965–1972), лаборантом кафедри української літератури (1992–1993), редактором газети “Альма-матер” (1994–1996).

3 березня – 200 років від дня народження **Сементовського Миколи**

Максимовича (1819–1879) – письменника, історика, археолога, літературознавця, випускника Гімназії вищих наук кн. Безбородька, згодом Фізико-математичного ліцею (1836–1840). Статський радник, член Імператорського Російського археологічного товариства, автор популярних книг про Київ.

Основні твори: повість “Мазепа” (1846), роман “Потемкин, как казак войска запорожского” (1851), статті “Соборная церковь в Полтаве”, “Харьков”, книга “Киев и его достопримечательности” (1852), “Запорожская рукопись о кладах”, “Сказание о ловах великих князей Киевских” та багато ін.

В 1869 р. заснував літературно-політичну газету «Паровоз». Книжки «Найдавніша в Росії церква Спаса на Берестові, збудована святим Володимиром у Києві» та «Повірені і довіртелі, захисники і обвинувачі» були останніми творами М. Сементовського.

5 березня – 90 років від дня народження **Колесник Лідії Іванівни**

(1929–1989) – кандидата фізико-математичних наук (1970).

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1953). Працювала у Ніжинській вищій школі (1953–1988). Займала посади асистента (1953–1966), старшого викладача кафедри математики (1966–1975), в. о. завідувачки кафедри математики (1971–1975), доцента кафедри вищої математики (1975–1980).

Основний напрямок наукових досліджень – питання математичного аналізу і теорії функцій.

8 березня – 115 років від дня народження **Спаського Івана Георгійовича** (1904–1990) – відомого українського і російського радянського історика, вченого-нумізмата, доктора історичних наук, учасника Другої світової війни.

Народився в м. Ніжині в родині священика ніжинського Миколаївського собору протоієрея Георгія (Юрія) Спаського. Навчався в Ніжинському інституті народної освіти (1921–1925). Організував у Ніжині краєзнавчий музей, був його директором до 1930 р. Працював у відділі нумізматики Державного Ермітажу в Ленінграді, де займав пост його головного хранителя. У 1964 р. до 60-річного ювілею був нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора. У 1974 р. на честь 70-річчя І. Г. Спаського була випущена пам'ятна медаль. Автор більше сотні наукових робіт, в тому числі таких значних, як: “Русская монетная система”, “Дукати і дукачі України”, “Нумизматика и эпиграфика”, “Тысячелетие древнейших монет России”.

8 березня – **Міжнародний жіночий день** –

щорічне свято, що відзначається 8 березня.

Започатковане як пролетарське феміністське свято Міжнародний день жінок-робітниць. Починалось як соціалістичне політичне свято. Є спільним для культур переважно країн колишнього «радянського блоку».

9 березня – День народження **Тараса Григоровича Шевченка** (1814–1861) – українського поета, письменника, художника, громадського та політичного діяча.

Национальний герой і символ України.
Член Кирило-Мефодіївського братства.
Академік Імператорської академії мистецтв (1860).

Літературна спадщина Шевченка, центральну роль в якому грає поезія, зокрема збірник «Кобзар», вважається основою сучасної української літератури і багато в чому літературної української мови.

9 березня – 90 років від дня народження **Гольдфельда Анатолія**

Семеновича (1929–1986) – асистента кафедри марксизму-ленінізму.

Закінчив Київський державний університет, філософський факультет (1952). Працював у Ніжинській вищій школі (1953–1966). Викладав курси: основи наукового комунізму та історичний матеріалізм.

9 березня – 60 років від дня народження **Руденка Миколи**

Петровича (1959) – кандидата педагогічних наук (2000), доцента кафедри фізики (2002).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1981), аспірантуру при кафедрі педагогіки, психології та методики навчання фізики та математики Чернігівського педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка (1999). Працює в Ніжинській вищій школі з 1995 року на посадах викладача-стажиста (1995–1999), асистента (1999–2001), доцента (2002). Викладає для студентів бакалаврату навчальні курси «Основи охорони праці», «Патентознавство», «Дисципліни спеціалізації».

Основний напрямок наукових досліджень – використання фізичного експерименту. Автор більше 70 наукових та науково-методичних публікацій.

14 березня – 65 років від дня народження **Семикліт Надії Іванівни**

(1954) – старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності.

Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту в 1975 р. та диригентсько-хоровий факультет Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка у 1986 р. Працювала у Ніжинській вищій школі (1986–2010) на посадах викладача (1986–1995), старшого викладача (з 1995). Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

17 березня – 90 років від дня народження **Коломієць Лідії Іванівни**

(1929–2015) – українського мовознавця, доктора філологічних наук (1978), професора (1981).

Закінчила Харківський педагогічний інститут у 1950 р. Працювала у Ніжинській вищій школі (1961–1994). Займала посади старшого викладача, доцента кафедри української мови, завідувачки цієї ж кафедри. Основний напрямок наукових досліджень: історія української мови, етимологія, семантика, фразеологія, мова творів письменників, проблеми сучасної української мови. Авторка понад 40 наукових праць. Брала участь у підготовці колективних праць «Сучасна українська

літературна мова: Морфологія» (1969), «Історія української мови: Лексика і фразеологія» (1983), співавторка «Збірника вправ і завдань з старослов'янської мови» (1962; 2-е вид. – зб. вправ і завдань «Старослов'янська мова», 1992), зб. вправ «Історична граматики української мови» (1988).

23 березня – 190 років від дня народження Затиркевича Івана

Олександровича (1829–1902) – українського письменника, автора віршових обробок народних легенд, переказів, анекдотів, ліричних поезій.

У 1844–1851 роках навчався у Ніжинському Юридичному ліцеї кн. Безбородька. Був військовослужбовцем, вийшов у відставку полковником. Один з організаторів урочистої зустрічі 3 травня 1861 в Орлі траурної процесії під час перевезення тіла Т. Шевченка на Україну. Друкуватися почав у 1844 р. Літературна спадщина Затиркевича складається з віршів і оповідань українською мовою та кількох віршів російською мовою : («Собача доля», «Дід і онук», «Чуже лихо», Зозуля», «Хтодонт», «Просьба», «Дума», «Бастионный романс»).

24 березня – 160 років від дня народження Демкова Михайла

Івановича (1859 –1939) – видатного українського педагога, наукового діяча.

Закінчив Ніжинську гімназію при НІФІ кн. Безбородька (1877), фізико-математичний факультет Київського університету Святого Володимира (1882). Працював учителем у Чернігівській жіночій гімназії, викладачем у Глухівському учительському інституті, директором Московського учительського інституту (1905–1919). У 1919 р. повертається в Україну. Працював у м. Ніжині інструктором з народної освіти, брав участь в організації народного університету ім. Т. Г. Шевченка. З 1920 р. – викладач Прилуцького педагогічного технікуму. У 1929 р. йому присвячено почесне звання “Заслуженого Професора”. Автор багатьох підручників із загальної та історії педагогіки, праць про видатних українських педагогів, численних статей із загальних проблем педагогіки, дидактики, виховання.

24 березня – 90 років від дня народження Михальського Євгена

Миколайовича (1929) – кандидата філологічних наук (1968).

Працював у Ніжинській вищій школі (1962–1995). Займав посади старшого викладача, доцента кафедри російської і зарубіжної літератури (1987). Автор понад 20 наукових праць. Народився 1929 р. Закінчив Рівненський учительський інститут у 1950 р., Львівський державний університет, філологічний факультет у 1956 р. Кандидат філологічних наук (з 1968), доцент (з 1987). Працював у Ніжинській вищій школі з 1962 по 1991 рр. на посадах викладача (1962–1967), старшого викладача (1967–1974), в.о. доцента (1975–1980), старшого викладача (1980–1986), доцента (1988–1995).

30 березня – 80 років від дня народження **Білої Алли Степанівни**

(1939) кандидата філологічних наук (1977), доцента кафедри російської мови (1983).

Закінчила філологічний факультет Дніпропетровського державного університету (1964). Працює у Ніжинській вищій школі з 1973 р. Займала посади асистента (1973–1978), старшого викладача (1978–1979), в.о. доцента (1979–1983), доцента (з 1983); працювала на посаді декана філологічного факультету (1981–1987), завідувачки кафедри стилістики та культури мови (1991–994). Основний напрямок наукових досліджень – русистика (лексикологія, термінологія, семантика мовних одиниць). Авторка

понад 130 праць.

КВІТЕНЬ

1 квітня – 210 років від дня народження **Гоголя Миколи Васильовича**

(1809–1852) – видатного українського і російського письменника, поета, випускника Ніжинської Гімназії вищих наук кн. Безбородька (навчався з 1 травня 1821 до 27 липня 1828 р.).

До Ніжинського періоду творчості належать: вірші “Новосельє”, “Непогода”, балада “Две рыбки”, поеми “Россия под игом татар”, “Ганц Кюхельгартен” (спалена Гоголем через насмішки критиків), повість “Братья Твердиславичи”, сатирична повість “Нечто о Нежине, или Дуракам закон не писан” (була теж ним знищена за наказом директора гімназії І. С. Орлая) та ін.

3 квітня – 80 років від дня народження **Кондратенко Леонарди**

Михайлівни (1939) – кандидата сільськогосподарських наук (1971).

Закінчила агрономічний факультет Уманського сільськогосподарського інституту в 1962 р. Працювала у Ніжинській вищій школі (1988–2003) Займала посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри ботаніки. Основний напрямок наукових досліджень – інтродукція лікарських рослин в умовах Чернігівської області. Авторка понад 60 наукових праць.

13 квітня – 80 років від дня народження **Бариса Якова Сергійовича** (1939–2007) – вченого-математика, доктора фізико-математичних наук, професора.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1963). Працював у Ніжинській вищій школі (1963–1965, 1968–1971). Займав посади асистента, старшого викладача, в. о. завідувача кафедри математики (1970). Захистив кандидатську дисертацію (1969). З 1971 р. працював у Гомельському університеті. З 1983 р. працював у різних університетах Польщі, зокрема у м. Лодзі.

15 квітня – 135 років від дня народження **Сергієва Доната Федоровича** (1884–?) – лектора французької мови та викладача історії західноєвропейської літератури Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1910).

На початку 1920-х рр. викладав англійську мову в Полтавському державному педагогічному університеті ім. В. Г. Короленка.

21 квітня – 80 років від дня народження **Коваленка Володимира Опанасовича** (1939) – кандидата педагогічних наук (2000), доцента кафедри англійської філології (2004).

Закінчив Запорізький педагогічний інститут (1966), аспірантуру Дніпропетровського державного університету (1976). Працював у Ніжинській вищій школі (1988–2015) на посадах старшого викладача кафедри англійської мови, заступник декана факультету іноземних мов (1988–1996), проректора з соціальноекономічних питань (1996), доцента (2004–2015). Основний напрямок наукових досліджень – коментабельність англійських дієслів, педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на українську педагогіку, країнознавство англомовних країн, проблеми професійно-педагогічного становлення вчителя. Автор понад 25 наукових праць.

22 квітня – 65 років від дня народження **Пащенко Валентини Михайлівни** (1954) – старшого викладача кафедри української мови.

Закінчила філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя в 1975 р. Працювала у Ніжинській вищій школі (1980–2012) на посадах викладача (1980–1983), асистента (1983–1988), старшого викладача (1988–2012). Основний напрямок наукових досліджень – фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія сучасної української літературної мови, українська діалектологія, стилістика. Авторка понад 60 наукових праць.

23 квітня – 115 років від дня народження Великохатька Федора

Даниловича (1894–1987) – відомого українського вченого-іхтіолога, педагога, кандидата біологічних наук (1937), професора (1930).

Навчався в Університеті св. Володимира у Києві на фізико-математичному факультеті (1917–1919). Закінчив Миколаївський учительський інститут, природничо-географічний відділ (1921). Працював у Ніжинській вищій школі з 1929 по 1930 рр. Займав посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри зоології та загальної біології (з 1930). Автор монографій “Риби Дніпра та Бугу” (1936), “Лящ Дніпра та Бугу” (1937) та ін. Помер у Бразилії.

23 квітня – 60 років від дня народження Заєць Галини Дмитрівни

(1959) – старшого викладача кафедри німецької мови, заступника декана факультету іноземних мов з заочної роботи.

Закінчила Київський університет ім. Т. Г. Шевченка, факультет романо-германської філології (1982). Працювала в Ніжинській вищій школі (1985–2017) на посадах лаборанта кафедри німецької мови (1985), викладача (1986–2001), старшого викладача (2002–2017), в. о. заступника декана із заочної освіти факультету іноземних мов (2006–2009).

24 квітня – Всеукраїнський день психолога

Всеукраїнський день психолога вже традиційно відзначається 23 квітня.

Психологія - це прикладна й академічна наука, що вивчає поведінку, психіку і психічні процеси людини. Наукова психологія постійно розвивається і є система теоретичних, експериментальних і методичних властивостей пізнання. Дослідження психічних явищ є фундаментальною основою сучасної психології. На практиці в багатьох областях людської життєдіяльності вже давно застосовуються численні напрацювання і спостереження, які стали доступні завдяки науці психології. Психологія вносить значний внесок у розвиток і життя сучасного суспільства.

24 квітня – 80 років від дня народження Щербини Артура

Олександровича (1929–?) – кандидата філологічних наук (1959).

Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1951), аспірантуру при Інституті мовознавства АН УРСР (1956). Працював у Ніжинській вищій школі (1963–1964). Займав посаду старшого викладача кафедри російської мови.

28 квітня – 60 років від дня народження **Шилової Галини Петрівни**

(1959) – старшого викладача кафедри загальної та практичної психології та соціальної роботи.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, музично-педагогічний факультет (1982). Працює у Ніжинській вищій школі з 1982 року. Займала посади викладача кафедри музичного виховання, концертмейстера. Викладає навчальні предмети: загальна психологія, етнопсихологія, тренінг особистісного зростання. Автор більше 40 наукових статей і посібник. Зокрема, навчальні і методичні посібники: «Індивідуальність як проблема загальної психології» (2016), «Загальна психологія (для студентів, які вивчають практичну психологію)» (2016), «Загальна психологія: методичні матеріали для студентів психологів» (2012), «Етнопсихологія» (2010) та ін.; статті «Психологічна природа краси» (2016), «Естетична активність у контексті європейських цінностей» (2016), «Естетична активність і кризове суспільство» (2015), «Емоції и их развитие (в контексте культурно-исторической теории Л. С. Выготского)» (2012), «Естетичний мотив в теоретичних поглядах С.Л.Рубінштейна» (2012), «Художній твір як предмет естетичної активності індивіду» (2011) та ін.

ТРАВЕНЬ

1 травня – 60 років від дня народження **Колесник Ірини Віталіївни**

(1959) – старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання.

Закінчила факультет іноземних мов Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1980). Працює у Ніжинській вищій школі з 1984 р. на кафедрі англійської мови та методики викладання. Коло наукових інтересів: методика навчання іноземних мов.

3 травня – 65 років від дня народження **Костенко Людмили Василівни**

(1954) – завідувач кафедри вокально-хорової майстерності, заслужений діяч мистецтв України (2002), кандидат педагогічних наук (1998), доцент (1999).

Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту (1975), диригентсько-хоровий факультет Львівської державної музичної академії імені Миколи Лисенка (1981); аспірантуру Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Працює у Ніжинській вищій школі з 1975 р. на посадах концертмейстера (1975–1978), викладача (1978–1987), старшого викладача (1987–1999), доцента (1999). Відмінник освіти України (2001). У 1993 Л. В. Костенко (спільно з Л. Ю. Шумською) створила концертний мішаний хор – «Молодіжний хор «Світлич», який із часом став візитною карткою університету, презентантом колективної студентської

творчості Ніжинської вищої школи, авангардом молодіжного хорового руху Сіверського регіону. Нагороджена Почесною грамотою Президента України (2001). Коло наукових інтересів – дидактика вищої школи, методика викладання диригентсько-хорових дисциплін, музично-просвітницька діяльність.

5 травня – 70 років від дня народження Гетьман Людмили

Іванівни (1949) – кандидата філологічних наук (1978), доцента кафедри російської мови (1981).

Закінчила історико-філологічний факультет Смоленського державного педагогічного інституту в 1970 р. Працює в Ніжинській вищій школі з 1980 р. на посадах старшого викладача (1980–1981), доцента (з 1981). Відмінник освіти України (1999). Основний напрямок наукових досліджень – мова та стиль Миколи Гоголя, аналіз та інтерпретація художнього тексту. Авторка понад 80 наукових праць. Є членом експертної комісії при Міністерстві освіти

України.

5 травня – 100 років від дня народження Левіна Бориса Наумовича

(1919–2002) – письменника. Член Спілки письменників СРСР (1950). Учасник Другої світової війни. Відзначений бойовими нагородами.

Закінчив Чернігівський учительський (1938) та Ніжинський педагогічний (1941) інститути, курси військових перекладачів при Московському інституті іноземних мов (1941). Був на педагогічній та журналістській роботі. Працював у чернігівських обласних газетах «Більшовик» (1938–1939) та «Деснянська правда» (1946–1951). Автор багатьох книжок оповідань та повістей “Сходить сонце”, “Золоті зерна”, “В начале лета” та ін. Популяризував творчість М. Гоголя та І. Котляревського. Автор романів «Веселый

мудрец», роман «В доме врага своего. Гоголь: последние годы», «Великий праведник». Б. Н. Левін – співавтор збірки «Вінок І. П. Котляревському» (1969), укладач і співавтор збірки «Вінок М. В. Гоголю» (1984). Писав також для дітей.

5 травня – 95 років від дня народження Зятківської Ромуальди

Григорівни (1924–1995) – мовознавця, кандидата (1954), доцента (1962), доктора філологічних наук (1977), професора (1979).

Закінчила Київський університет (1949). Працювала старшим викладачем Житомирського державного педагогічного інституту іноземних мов (1952–1953); доцентом Київського державного педагогічного інституту іноземних мов (1953–1974); від 1975 – у Калінінському державному університеті (нині м. Твер, РФ): 1977–1985 – завідувач кафедри граматики та історії мови. Із 1986–1995 – професор кафедри англійської мови Ніжинського

педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя. Наукові дослідження у галузі англійської мови.

6 травня – 115 років від дня народження Делімарського Юрія

Костянтиновича (1904–1990) – видатного українського хіміка, доктора хімічних наук (1949), професора (1950).

Академік АН УРСР (1957), заслужений діяч наук УРСР (1974). Директор Інституту загальної і неорганічної хімії (1960–1973). Нагороджений премією ім. Л. Писаржевського АН УРСР (1972), Золотою медаллю АН СРСР ім. Д. І. Менделєєва (1980), державною премією УРСР у галузі науки і техніки (1988), орденами Трудового Червоного Прапора, Знаком Пошани, медалями.

Закінчив Київський Інститут народної освіти (1928). Працював у Ніжинській вищій школі (1982–1984). Основний напрямок наукових досліджень – неорганічна хімія та електрохімія розплавлених солей. Автор понад 570 публікацій, 50 винаходів і монографічних досліджень, зокрема: “Неорганическая химия”: учеб. пособие (К., 1973), “Прикладная химия ионных расплавов” (у співавт.) (К., 1988) та ін.

7 травня – 220 років від дня народження Белоусова (Білоуса)

Миколи Григоровича (1799–1854) – юриста, професора римського і цивільного права.

Закінчив Харківський університет (1820), де навчався на етико-філологічному відділенні філософського факультету і на юридичному факультеті. В травні 1825 р. приймає запрошення директора Ніжинського ліцею, обійнявши у цьому закладі посаду молодшого професора юридичних наук, і викладаючи курси римського права та історії римського права. З наступного 1826–1827 навчального року викладає курс природного права, обіймає посаду інспектора ліцею. У своїх лекціях в Ніжинському вищому навчальному закладі імені князя Безбородька трактував кримінально-правові питання в дусі природного права, поклавши в основу свого викладання праці К. А. Мартіні, І. Канта, Й.-Б. Шада. Добре знав літературу. Був улюбленим учителем гімназистів. За свідченнями сучасників, вплинув на М. Гоголя, майбутнього письменника, викликавши в нього намір присвятити себе державній службі. Проте, в розквіт своєї наукової діяльності М. Г. Білоусов був відсторонений від викладання за вільнодумство і в 1830 р. звільнений із ліцею.

8 травня – Дні пам’яті та примирення, присвячені пам’яті жертв Другої світової війни

1939
1945
**НІКОЛИ
ЗНОВУ**

Відзначаються щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН. День пам’яті та примирення в Україні, Відзначається щорічно відповідно до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» № 315-VIII від 09. 04. 2015 р.

8 травня – 90 років від дня народження Каганова Юрія Ароновича

(1929–2003) – журналіста, колишнього заступника редактора міськрайонної газети “Під прапором Леніна”.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1958). Член національної Спілки журналістів України, лауреат обласної журналістської премії ім. Василя Блакитного (1979).

8 травня – 70 років від дня народження Бойка Миколи Павловича

(1949) – кандидата педагогічних наук (1986), доцента (1989).

Закінчив фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1970). Працює в Ніжинській вищій школі з 1979 р. Займав посади асистента, старшого викладача, доцента (1989–1998, 2003–теперішній час) кафедри фізики, директора Обласного педагогічного ліцею при НДПУ (1998–2003; 2003–2005 рр. за сумісництвом). Відмінник освіти (1990). Має знак «Сухомлинський» (2009). Основний напрямок наукових досліджень – методика

навчання фізики, організація фізико-технічної творчості, демонстраційний експеримент з фізики. Автор і співавтор біля 100 наукових праць.

9 травня – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні

Відзначається щорічно відповідно до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» № 315-VIII від 09.04.2015 р. Прийшло на заміну радянському святу «День Перемоги», яке відзначали в СРСР, а потім в Україні до 2015 р. включно. В Україні святковий день відповідно до ст. 73 Кодексу законів про працю.

10 травня – 70 років від дня народження В'ялого Миколи Григоровича

(1949–2007) – кандидата фізико-математичних наук (1976), проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1971). Працював у Ніжинській вищій школі (1975–2006). Займав посади старшого викладача, доцента (1981), завідувача кафедри фізики (1986–1996). Автор 43 наукових праць, з них 24 монографії та 3 підручника.

12 травня – 80 років від дня народження **Пашуна Анатолія Дмитровича** (1939–2013) – кандидата фізико-математичних наук (1972).

наукових робіт.

Закінчив Київський державний педагогічний інститут ім. Горького в 1963 р. Працював у Ніжинській вищій школі (1970–1984). Займав посади асистента, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри фізики (1972–1984), декана фізико-математичного факультету (1984). Після 1984 року – доцент кафедри фізики Липецького державного педагогічного університету (РФ). Коло наукових досліджень: фізика напівпровідникових приборів, історія фізики. Автор понад 100

14 травня – 60 років від дня народження **Овдієнка Петра Павловича** (1959–2009) – кандидата історичних наук (1988), доцента кафедри історії України (1990).

Закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1981). Працював в Ніжинській вищій школі (1981–2009). Займав посади асистента, старшого викладача. Основний напрямок наукових досліджень – суспільно-політична історія України XIX–XX ст. Автор понад 25 наукових праць.

24 травня – День слов'янської писемності і культури.

Відзначається щорічно в день вшанування пам'яті святих рівноапостольних Кирила і Мефодія відповідно до Указу Президента України № 1096/2004 від 17.09.2004 р.

24 травня православна церква згадує святих рівноапостольних братів Кирила і Мефодія. Брати були православними ченцями, слов'янську абетку створили у грецькому монастирі. Слов'янська писемність була створена в IX столітті, **близько 862 року**. Новий алфавіт отримав назву «кирилиця» на ім'я візантійця Костянтина, який, прийнявши чернецтво, став Кирилом. А допомагав йому в богоугодній справі освіти слов'янських народів старший брат Мефодій. Кирило створив слов'янську абетку на основі грецької, суттєво змінивши її, щоб передати слов'янську звукову систему. Були створені дві абетки – глаголиця і кирилиця.

30 травня – 200 років від дня народження **Собка Петра Івановича** (1819–1870) – російського інженера українського походження і вченого у галузі будівельної механіки та залізничної справи, професора Інституту інженерів шляхів сполучення.

Навчався у Ніжинській Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1829). Був переведений у Фізико-математичний ліцей (1836). Закінчив також Інститут корпусу інженерів шляхів сполучення у Петербурзі, викладав у цьому ж закладі (з 1848 – професор). П. І. Собко – автор кількох підручників і посібників з питань

будівельної механіки, залізничної справи. Конструктор низки мостів й інших споруд. Зокрема, 1839–1840 під керівництвом Станіслава Кербедза (російського інженера) спроектував висячий міст через Неву. Застосував сталеві елементи у дерев'яних мостових фермах (фермах Гау). Написав зокрема “Атлас мостів”. Народився в Києві у дворянській сім'ї.

31 травня – 135 років від дня народження **Шаля Раймунда**

Генриховича (1884–?) – викладача французької мови у Ніжинському історико-філологічному інституті та гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька (1909–1910). Закінчив спеціальні курси у Парижі (1908).

31 травня – 60 років від дня народження **Мисник Лариси**

Миколаївни (1959) – старшого викладача кафедри російської мови.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1980). Працювала в Ніжинській вищій школі (1983–2001). Займала посади асистента (1984–1995), старшого викладача (1995–2001). Основний напрямок наукових досліджень – методика викладання російської мови.

ЧЕРВЕНЬ

1 червня – 105 років від дня народження **Харицького Івана**

Андрійовича (1914–1998) – старшого викладача кафедри фізики.

Закінчив фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту (1939). Працював у Ніжинській вищій школі (1936–1941, 1946–1974) на посадах завідувача майстерні фізкабінету, лаборанта-завідувача радіовузла, асистента, викладача, старшого викладача, завідувача (1952–1960) кафедри фізики. Учасник Другої світової війни.

2 червня – 100 років від дня народження Бровченко Марії

Федорівни (1919–2009) – актриси, співачки (сопрано), педагога, заслуженої артистки України (1996).

Закінчила Ніжинський учительський інститут (1940), Київську консерваторію (1954). Учениця М. Литвиненко-Вольгемут. Учителювала. Грала на сцені професійних театрів. 1943–1946 рр. – артистка Ніжинського драматичного театру ім. М. Коцюбинського, 1946–1948 – Прилуцького драматичного театру ім. 15-річчя ВЛКСМ, 1948–1949 – Закарпатського театру в Ужгороді. Від 1956 р. – у Ніжині. Викладач вокалу Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1964–1997). Займала посади викладача, ст. викладача. Підготувала відомих співаків – А. Кудлай, Л. Волох, Л. Циндрик та ін. Виступала з сольними концертами. У репертуарі М. Ф. Бровченко – українські класичні, народні твори, оперні партії. Ролі: Наталка («Наталка Полтавка» М. Лисенка), Леся («Маруся Богуславка» М. Старицького), Харитина («Наймичка» І. Карпенка-Карого), Уляна («Молода гвардія» за О. Фадєєвим), Валя («Російські люди» за К. Симоновим).

4 червня – 60 років від дня народження Бойка Михайла Петровича

(1959–2018) – викладача кафедри фізичного виховання та валеології.

Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т. Г. Шевченка (1985), факультет фізичного виховання. Працював у Ніжинській вищій школі (1985–2017).

8 червня – 75 років від дня народження Каснер Ніни Вікторівни

(1944) – старшого викладача кафедри іноземних мов.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1966). Працювала у Ніжинській вищій школі (1966–1996).

12 червня – 60 років від дня народження Кузьменка Петра

Івановича (1959) – старшого викладача кафедри фізичного виховання і валеології.

Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут (1985), факультет фізичного виховання. Працює у Ніжинській вищій школі з 1985 року на посадах: викладача (1985–1990), старшого викладача (1990) кафедри фізичного виховання і валеології.

13 червня – 65 років від дня народження Володченко Жанни

Михайлівни (1954) – кандидата педагогічних наук (1983), доцента кафедри загальної та соціальної педагогіки і соціальної роботи (2006).

Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1975). Працює в Ніжинській вищій школі з 1975 р. на посадах викладача (1975–1984), старшого викладача (1984–1986), завідувачки кафедри вокально-хорової майстерності (1985–2006). Відмінник освіти України. Основний напрямок наукового дослідження реалізує в рамках міжнародного проекту “Майбутнє починається сьогодні” – превентивне виховання підлітків. Авторка понад 70 наукових праць.

15 червня – 95 років від дня народження Устінової Клавдії

Григорівни (1924–?) – кандидата історичних наук (1955).

Закінчила історичний факультет Московського педагогічного інституту (1949). Працювала на посадах асистента кафедри загальної історії Грозненського педагогічного інституту (1955–1956), старшого викладача, в. о. кафедри марксизма-ленінізма Стерлітамакського педагогічного інституту (1956–1964). В Ніжинській вищій школі (1965–1973) на посаді доцента кафедри історії КПРС і наукового комунізму. Після 1973 року на посаді старшого викладача Чернігівського педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. Учасник Другої світової війни.

15 червня – 90 років від дня народження Марисової Інеси

Віталіївни (1929) – зоолога, кандидата біологічних наук (1955), доцента (1962), професора (1993), Заслуженого діяча науки і техніки України (1995).

Закінчила біологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1951). Працювала у Київському (1954–1955) і Кременецькому (Тернопільської області, 1955–1964) педагогічних інститутах. В Ніжинській вищій школі з 1964 року на посадах завідувача кафедри зоології (1964–1977), проректора по науковій роботі (1967–1973), доцента (1978), професора (з 1978 р.), завідувача кафедри зоології (з 1990 р.). Основний напрямок наукових досліджень – екологічна орнітофауністика та палеорнітологія, зоологія хребетних, біогеографія, охорона природи та біоніка; методика викладання зоології у середній і вищій школах. Ініціаторка створення зоологічного музею як самостійної одиниці кафедри біології Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1970). Авторка понад 160 наукових праць.

22 червня – День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.

Відзначається щорічно 22 червня, у день початку німецько-радянської війни, яка забрала життя кожного п'ятого українця. День встановлено в Україні «...з метою всенародного вшанування пам'яті синів і дочок українського народу, полеглих під час Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років, їх подвигу та жертвовності ... на підтримку ініціативи громадських організацій ветеранів війни, праці, Збройних Сил і жертв нацистських переслідувань...» згідно з Указом Президента України «Про День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні» від 17 листопада 2000 р. № 1245/2000.

25 липня – 105 років від дня народження Остапенка Івана Семеновича (1914–?) – старший викладача кафедри ботаніки (1946–1975).

Закінчив природничий факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1937). Учасник Другої світової війни.

27 червня – 70 років від дня народження Дорогана Івана Михайловича (1949) – викладача кафедри Цивільної оборони і медичної підготовки.

Закінчив Київський медичний інститут ім. О. О. Богомольця (1976). Працював в Ніжинському державному педагогічному інституті ім. М. В. Гоголя (1983–1986).

28 червня – День Конституції України,

державне свято України. Святкується щорічно 28 червня на честь прийняття Конституції України того ж дня 1996 року. В Україні святковий день відповідно до ст. 73 Кодексу законів про працю. День Конституції України — єдине державне свято, закріплене в самій Конституції: «Стаття 161. День прийняття Конституції України є державним святом – Днем Конституції України».

28 червня – 70 років від дня народження **Михеда Павла**

Володимировича (1949) – українського ученого, літературознавця, доктора філологічних наук (1993), професора, завідувача відділом слов'янських літератур Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1971). Працював у Ніжинській вищій школі (1973–2003). Займав посади ст. викладача, доцента та завідувача кафедри світової літератури та історії культури (1983–2003). Керує Гоголезнавчим центром університету. Автор понад 150 наукових, літературно-критичних та методичних праць з питань української та зарубіжної літератур, компаративістики та культурології. Головний редактор і видавець збірника наукових праць “Гоголезнавчі студії”, член редакційних рад міжнародного наукового журналу “Collegium”, щорічника “Вопросы русской литературы” та ін. наукових видань. Наукові інтереси – дослідження російської літератури, зокрема творчості М. Гоголя; українсько-російські літературні взаємини. Нагороди: Міжнародна премія „М. В. Гоголь в Італії” за сукупний внесок у гоголезнавство.

ЛИПЕНЬ

1 липня – 85 років від дня народження **Томека В'ячеслава**

Йосиповича (1934) – кандидата історичних наук (1972), доцента (1981).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1956). Працював в Ніжинській вищій школі (1956–2015) на кафедрі економічної теорії і політології. Основний напрямок наукових досліджень – історія і теорія політичної думки в Україні. Автор понад 50 наукових праць.

2 липня – 60 років від дня народження **Хоменко Алли Борисівни**

(1959) – старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності, завідуючої секцією постановки голосу факультету культури та мистецтв. Відмінник освіти України (1998).

Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. Гоголя (1980); вокальний факультет Російської музичної академії ім. Гнесіних по класу професора, заслуженого артиста Росії С. М. Хромченка та отримала кваліфікацію «Концертний співак, викладач» (1989); асистентуру при Національній музичній академії ім. П. І. Чайковського по класу народної артистки України, професора К. П. Радченко та доцента З. Є. Ліхтман (1996); аспірантуру при НДУ імені Миколи Гоголя за спеціальністю «Мистецтвознавство» (2005). Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

5 липня – 90 років від дня народження **Мельник Ніни Аркадіївни**

(1929) – старшого викладача кафедри музичного виховання.

Навчалася у Київській консерваторії (1952–1956), закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1966–1971). Працювала у Ніжинській вищій школі (1957–1986). Займала посади концертмейстера, викладача, старшого викладача кафедри музичного виховання.

7 липня – 115 років від дня народження **Білан Марії Іванівни** (1904–

?) – кандидата історичних наук (1952). Навчалася на робочому факультеті при Ніжинському Інституті Народної Освіти (1926–1929).

Закінчила історичний відділ Ніжинського Інституту Соціального виховання (1932), Київський державний педагогічний інститут ім. М. О. Горького (1939). Працювала у Ніжинській вищій школі на посадах викладача, старшого викладача кафедри історії СРСР і УРСР (1944–1957), старшого бібліотекаря бібліотеки Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1957–1960).

9 липня – 75 років від дня народження **Козлової Світлани**

Максимівни (1944) – педагога, співачки (ліричне сопрано), музично-громадського діяча, публіциста.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1968). Працювала у Ніжинській вищій школі (1968–2004). Займала посади лаборанта, викладача, старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності, декана музично-педагогічного факультету (1986–1988). Відмінник освіти України (1998). Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

11 липня – 120 років від дня народження **Євфимовського**

Володимира Степановича (1899–1942) –

відомого українського вченого у галузі вітчизняної історії, архівістики.

Учився в Ніжинському історико-філологічному інституті (1918–1922). У 1922–1923 рр. – аспірант Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури і мови при НІНО. Згодом аспірант і позаштатний

співробітник кількох історичних установ ВУАН під керівництвом академіка М. С. Грушевського. У 30-х рр. ХХ ст. працював у архівних установах Харкова, Великого Новгороду та Ленінграда, де помер під час блокади. Досліджував історію України XVII–XVIII ст., теорію та практику архівної й археографічної роботи.

На фото: Під час відзначення ювілею М. Грушевського у жовтні 1926 р. у приміщенні Історичних установ ВУАН. Київ, вул. Короленка (нині Володимирська), 37/29, кв. 12-а, зала засідань. У третьому ряду праворуч стоять (зліва направо): М. Ткаченко (за Л. Шевченко), **В. Євфимовський** (в окулярах, між К. Антиповичем та Т. Гавриленком).

14 липня – 175 років від дня народження **Мургуловича Григорія**

Дмитровича (1844–1881) – викладача німецької мови у гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті та НІФІ кн. Безбородька (1876–1878). Уродженець Австро-Угорщини. Закінчив Київську духовну академію.

16 липня – 85 років від дня народження **Малюги Сергія**

Михайловича (1934–2013) – кандидата фізико-математичних наук (1971), доцента (1979).

Закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1959). Працював у Ніжинській вищій школі (1972–2001) на посадах старшого викладача (1972–1976), декана фізико-математичного факультету (1975–1984), доцента кафедри математики (1976–2001). Автор понад 25 наукових праць.

20 липня – 85 років від дня народження **Ткаченка Олександра**

Олександровича (1934) – кандидата філософських наук (1971).

Закінчив Томський державний університет ім. В. В. Куйбишева (1958). Працював доцентом кафедри філософії Кемеровського державного університету (1964–1978). У Ніжинській вищій школі (1978–1985) займав посаду доцента кафедри філософії та політекономії. Основний напрямок наукових досліджень – філософія, соціологія, історія, релігієзнавство, допоміжна міжнародна мова інтерлінгва.

22 липня – 60 років від дня народження **Полуляха Василя**

Володимировича (1959) – викладача кафедри права і методики викладання історико-правознавчих дисциплін.

Закінчив Національну академію внутрішніх справ України (1999). Працював у Ніжинській вищій школі (1999–2013). Основний напрямок наукових досліджень – адміністративне право України. Ліквідатор аварії Чорнобильської АЕС.

23 липня – 65 років від дня народження Кудлай Алли Петрівни

(1954) – популярної сучасної співачки, солістки Українського радіо і телебачення. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1971). Заслужена артистка України (1987), народна артистка України (1997). 2008 року нагороджена Орденом княгині Ольги III ст. Родом з Лосинівки Ніжинського району.

27 липня – 95 років від дня народження Дзюбанової Нінель

Михайлівні (1924–?) – філолога, мовознавця, кандидата філологічних наук (1950), доцента (1960).

Закінчила Молотовський (Пермський) державний університет ім. О. М. Горького (1946), аспірантуру при кафедрі російської мови в Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка (1949). Працювала асистентом, викладачем кафедри російської мови філологічного факультету (1948–1950), доцентом кафедри російської мови (1967–1975) підготовчого факультету для іноземних громадян Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. В Ніжинській вищій школі (1950–1980) на посадах старшого викладача (1950–1957), завідувача (1959–1963), доцента (1960–1980) кафедри російської мови. Об'єктом наукового інтересу були фонетика та матеріали стосовно вивченню та розвитку російської мови.

30 липня – 80 років від дня народження Кубрака Василя

Михайловича (1939) – кандидата економічних наук, ректора Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (2003). Заслужений працівник освіти України.

Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка за спеціальністю “політична економія” (1968). Працював у Ніжинській вищій школі на посаді викладача (1968–1969). З 1984 р. – директор Чернігівського юридичного технікуму. З 2003 по травень 2005 р. (до виходу на пенсію) в. о. ректора Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці. Відмінник освіти України (1994). Заслужений працівник народної освіти України (1998). Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (1999).

31 липня – 130 років від дня народження Кириченко Іллі

Микитовича (1889–1955) – українського мовознавця, кандидата філологічних наук (1945), член-кореспондента АН УРСР (1951).

Навчався в класичній гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті (1906–1910). Випускник словесного відділення НІФІ (1914). Викладав українську, російську та класичні мови в школах і вишах. Із 1931 р. працював в Інституті

мовознавства АН УРСР (із 1946 р. – завідувач відділу словників) та з 1936 р. водночас викладав латинську мову в Київському університеті (із 1952 р. – завідувач кафедри класичної філології). Основний напрямок наукових досліджень – проблеми української лексикографії, правопису, стилістики. Під керівництвом І. Кириченка створено перший в українській лексикографії перекладний «Українсько-російський та російсько-український словник власних імен людей» (1954, кілька видань). Є автором «Орфографічного словника» (1955, 1961). Засновник і головний редактор «Лексикографічного бюлетеня» (1951–1955, вип. 1–5).

СЕРПЕНЬ

4 серпня – 165 років від дня народження **Заньковецької Марії**

Костянтиновні (1854–1934) – української актриси. Перша народна артистка Республіки (1923). Народилася в с. Заньки Ніжинського району. Вулиці у Ніжині і Чернігові носять її ім'я.

6 серпня – 80 років від дня народження **Ващишиної Джанель**

Львівни (1939) – кандидата сільськогосподарських наук (1975), доцента (1984).

Закінчила Білоцерківський сільськогосподарський інститут (1964). Працювала асистентом на кафедрі ботаніки і фізіології рослин Білоцерківського сільськогосподарського інституту (1973–1980). В Ніжинській вищій школі (1980–1987) на посадах старшого викладача (1980–1981), в. о. доцента (1981–1984), доцента (1984–1987) кафедри ботаніки. Після 1987 року – в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка.

Основний напрямок наукових досліджень – анатомія рослин, особливості вирощування овочевих культур.

7 серпня – 200 років від дня народження **Куліша Пантелеймона**

Олександровича (1819–1897) – видатного українського письменника, історика, фольклориста, етнографа, перекладача, учасника Кирило-Мефодіївського братства.

Автор історичного роману “Чорна рада”, “Хуторської поезії”, видавець “Записок о Южной России”, творів Т. Г. Шевченка. Переклав “Біблію” на українську мову. У 1836 р. працював у канцелярії Ніжинського Фізико-математичного ліцею.

10 серпня – 90 років від дня народження Богми Олени Лаврентіївни

(1929–2017) – старшого викладача кафедри педагогіки.

Закінчила Київський державний педагогічний інститут імені Максима Горького (1952). Працювала у Ніжинській вищій школі (1952–1984). Нагороджена медаллю «За трудову доблесть». Основні напрямки наукових досліджень – трудове виховання молодших школярів.

10 серпня – 80 років від дня народження Даллади Таміли

Григорівни (1939) – старшого викладача кафедри інструментально-виконавської підготовки.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1962) та Київський державний педінститут ім. М. Горького, музично-педагогічний факультет (1970). Працювала у Ніжинській вищій школі (1962–2004). Відмінник освіти України (1995). Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка. Авторка 12 наукових праць.

15 серпня – День археолога, професійне свято археологів України.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 694/2008 від 06.08.2008 р. «...*ураховуючи вагомий внесок українських учених-археологів у розвиток вітчизняної археології, дослідження, збереження, популяризацію археологічної спадщини України та на підтримку ініціативи громадськості...*».

На фото: I Всеукраїнський археологічний з'їзд відбувся в Ніжинському державному університеті 23 листопада 2018 р.

17 серпня – 120 років від дня народження Архангельського

Всеволода Миколайовича (1899–?) – кандидата філологічних наук (1940).

Закінчив Саратовський державний університет, історико-філологічний факультет (1923). Викладав в педінститутах Самари, Саранська, Куйбишева, Ленінграда, Кіровограда, Миколаєва. Працював у Ніжинській вищій школі (1954–1956). Займав посаду доцента кафедри російської і зарубіжної літератур.

19 серпня – 95 років від дня народження **Тульчія Василя Івановича**

(1924–2016?) – кандидата (1958), доктора фізико-математичних наук.

Закінчив Львівський державний університет, механіко-математичний факультет (1951). Працював завідувачем кафедри фізики Бірського педагогічного інституту (Республіка Башкортостан, РФ), зав. кафедрою математики Миколаївського педінституту ім. В. Г. Белінського. У Ніжинській вищій школі на посаді завідувача кафедри математики (1962–1965), доцента (1964). Після 1966 р. працював в Миколаївському кораблебудівному на посаді зав. кафедрою механіки і деталей машин, Армавірському державному педагогічному інститутах. Автор понад 100 наукових праць.

23 серпня – День Державного Прапора України.

Свято відзначається щорічно 23 серпня відповідно Указу Президента України N 987/2004 від 23.08.2004 р. Офіційно синьо-жовтий став прапором України в 1991 р. Тоді, після провалу Серпневого путчу, депутати занесли прапор України у Верховну Раду і освятили його там. І, навіть зараз, саме це прапор збережений, як реліквія за склом у Верховній Раді України. А 4 вересня 1991 р., завдяки голосуванню синьо-жовтий став державним прапором країни. А вже у 1992 р. Верховна Рада прийняла закон, який напевно стверджував прапор як головний символ України. Після цього, в 2004 р. був підписаний Указ "Про День Державного прапора України". І завдяки цьому перше свято, на честь прапора України, проходило вже тоді. А в 2009 р. це свято стало офіційним. Все завдяки Указу Віктора Ющенка, який заснував щорічну офіційну і урочисту частину Дня прапора України. З того моменту буде святкуватися вже 8 День Державного прапора України.

24 серпня – День Незалежності України (1991),

державне свято України, яке відзначається щороку 24 серпня на честь ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України, що прийнято вважати датою створення держави Україна в її сучасному вигляді. Відзначається як державне загальнонародне свято відповідно Постанови Верховної Ради України N 2143-ХІІ від 20.02.1992 р.

26 серпня – 95 років від дня народження **Бурлака Андрія**

Павловича (1914–1950) – поета, члена СПУ (1991, посмертно).

Випускник Ніжинського педагогічного інституту (1936). Учителював на Чернігівщині. Учасник Другої світової війни. Від 1935 р. друкувався у газетах «Нове село» (Ніжин), «Більшовик» і «Молодий комунар» (Чернігів), «Вільне життя» (Тернопіль). 1948–1949 рр. працював у газеті «Колгоспне село» (Київ). Автор поетичного збірника "Поліські співанки" (1964).

28 серпня – 210 років від дня народження **Данилевського Олександра Семеновича** (1809–1888) – українського педагога, інспектора, директора Полтавської гімназії та народних училищ Полтавської губернії.

Закінчив Гімназію вищих наук кн. Безбородька у Ніжині (1828). Однокласник по Нежинській гімназії вищих наук кн. Безбородька, найближчий і постійний товариш великого письменника. Слово самому Миколі Васильовичу Гоголю: "Если бы я был богат, я бы желал, чтобы остальные дни мои я провел с тобою вместе"; "[...] так много привелось вкусить прекрасных, божественных минут, и более половины с тобой вместе".

30 серпня – 100 років від дня народження **Косихіна Олександра Сергійовича** (1919–?) – кандидата хімічних наук (1960), старшого наукового співробітника за спеціальністю "Фізична хімія" (з 1962).

Закінчив Азербайджанський державний університет ім. С. М. Кірова, хімічний факультет (1950), Азербайджанське державне музичне училище ім. А. Зейнайм (1950, скрипка). Працював у Ніжинській вищій школі (1968–1986). В період до 1970 р. – на посаді доцента кафедри хімії. Автор понад 30 наукових праць. Учасник Другої світової війни. Має нагороди.

ВЕРЕСЕНЬ

1 вересня – 80 років від дня народження **Янушевського Володимира Ігнатовича** (1939) – доктора медичних наук (1989).

Народився в с. Максиміліанівка Мар'їнського району Донецької області. Закінчив Читинський медичний інститут (1968). Кандидат медичних наук (1972). Працював у Ніжинській вищій школі (1979–1994). Займав посади доцента кафедри зоології, професора і завідувача кафедри анатомії, фізіології та валеології людини. Доктор медичних наук (1989), професор (1989).

Наукові напрямки – морфогенез і регенерація периферичної нервової системи; корекція стану гемомікроциркуляторного русла і складу крові після впливу променевої радіації. Автор 240 наукових та науково-методичних публікацій.

Відмінник народної освіти України, академік Української академії наук національного прогресу (1994), академік міжнародної академії оригінальних ідей.

2 вересня – 70 років від дня народження **Лук'янюк Галини**

Павлівни (1949) – старшого викладача кафедри іноземних мов.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1972). Працювала у Ніжинській вищій школі (1976–1979, 1986–2011) викладачем на кафедрі англійської мови (1976–1979). Закінчила аспірантуру Київського державного інституту іноземних мов (1982). В 1988 р. було обрано старшим викладачем кафедри іноземних мов. Основний напрямок наукових досліджень – міжпредметні зв'язки при викладанні іноземних мов на нефахових факультетах.

2 вересня – 60 років від дня народження **Закалюжного Віктора**

Миколайовича (1959) – кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри фізики.

Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т. Г. Шевченка (1982). Після закінчення інституту працював вчителем фізики та астрономії у школі. У Ніжинській вищій школі працює з 1991 р. на посадах: старшого викладача (1991–2008), доцента кафедри фізики (з 2009). Основний напрямок наукових досліджень – методика викладання шкільного курсу фізики.

Автор понад 25 наукових праць.

2 вересня – День закінчення Другої світової війни

Офіційна і загальновизнана дата завершення Другої світової війни – 2-е вересня 1945-го року. У цей день рівно у 9-й годині і 2 хвилини (за токійським часом) був підписаний формальний акт про беззастережну капітуляцію останнього активного союзника фашистської Німеччини – Японії. Це сталося на борту американського лінкора ББ-63 «Міссурі».

4 вересня – Над будинком Верховної Ради України у 1991 було піднято жовто-блакитний прапор.

Це знаковий день для народу суверенної України. 4-го вересня 1991 року, після багаторічної окупації з боку промосковських послідовників більшовицького світу, після десятиліть комуністичного терору, країна впевнено продовжила курс національного розвитку.

Це був ковток свободи. За це вже не відправляли в гугаги і в'язниці, не розстрілювали і не саджали до психдиспансерів, намагаючись знищити особистість медикаментозним шляхом. Жовто-блакитний прапор на будівлі найвищого законодавчого органу держави символізував початок нової епохи для понівеченої країни.

5 вересня – 155 років від дня народження **Кашпровського Євменія**

Івановича (1864–?) – викладача Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1901), викладача історії Ніжинської жіночої гімназії П. І. Кушакевич.

У 1896 р. був членом наглядової ради міської бібліотеки, а з 1890 р. займав посаду вихователя Гімназії при Інституті кн. Безбородька. Має декілька наукових праць

з російської історії.

6 вересня – 60 років від дня народження **Сидоренко Тетяни**

Олексіївни (1959), викладача української літератури, фольклору та інших дисциплін гуманітарного циклу, журналіста.

Народилася на Срібнянщині (Чернігівська область). 1982 р. закінчила Ніжинський державний інститут імені Миколи Гоголя. Працювала журналісткою Носівської районної газети. Із 1987 по 1989-й навчалася в КВПШ (нині Інститут міжнародних відносин), де здобула журналістську освіту. Із 1993 по 2013 рр. працювала на кафедрі української літератури НДУ імені Гоголя викладачем української літератури і фольклору.

Основний напрямок наукових досліджень – українське літературне бароко II-ї половини XVII ст. Авторка близько 20 наукових праць.

9 вересня – 80 років від дня народження **Костіна Олександра**

Володимировича (1939) – композитора, народного артиста України (1996). Лауреат Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка, член Спілки композиторів.

Закінчив музичне училище в Ніжині. Викладач музикальної школи в Ніжині (1960–1961), культосвітнього училища (1963–1966). У 1960–1968 рр. навчався в Ін-ті мистецтв в Донецьку. Працював в Ніжинській вищій школі (1970–1971). У 1971 р. здобув освіту в КГК імені П. І. Чайковського по класу композиції А. Я.

Штогаренко.

Художній керівник відділу пропаганди Спілки композиторів УРСР (1971–1973). З 1973 р. завідував музичною частиною Київського драматичного театру ім. Л. Українки. В 1973–1978 рр. завідував музичною частиною театру російської драми, 1978–1981 – завідувач редакцією видавництва «Музична Україна», 1987–1997 – художній керівник Київського будинку органної та камерної музики, з 1997 р. – завідувач кафедри оперної режисури НМАУ. Член НСКУ.

15 вересня – 76 років від дня визволення (1943) Ніжина від німецько-фашистських загарбників.

Вже до кінця дня 15 вересня в парку Заньковецької, встановили радіоприймач однієї з військових частин. І саме з нього ніжинці почули про наказ Сталіна, в якому повідомлялось про присвоєння найменувань «Ніжинських» тим частинам, які визволяли Ніжин. Радіоінформбюро повідомило: *5 вересня на Київському напрямку наші війська після дводенних запеклих боїв оволоділи великим залізничним вузлом і містом Ніжин.*

16 вересня – 85 років від дня народження Розен Ведди Абрамівни (1934) – педагога, піаністки, дипломантки Варшавського радіоконкурсу “Шопен навіки живий” (1981).

Працювала у Ніжинській вищій школі (1959–2004). Займала посади старшого викладача, доцента кафедри інструментально-виконавської підготовки музично-педагогічного факультету (1989). Відмінник освіти України. Нагороджена медаллю “Лауреата” (1985). Вела у Ніжині велику культурно-просвітницьку діяльність як концертмейстер та піаністка. Виховала багатьох студентів, які стали лауреатами та дипломантами Міжнародних і Всеукраїнських конкурсів. Має науково-методичні праці.

16 вересня – 65 років від дня народження Астаф'євої Марії Миколаївни (1954) – кандидата фізико-математичних наук (1989), публіциста і громадського діяча.

Народилась в с. Річка Косівського району Івано-Франківської області. Працювала в Ніжинській вищій школі (1989–2002). Займала посади старшого викладача, доцента кафедри вищої математики, проректора з навчальної і методичної роботи (1999–2001). Відмінник освіти України, лауреат Обласної премії імені Бориса Грінченка (1995). З 1984 р. друкує публіцистичні статті в журналах “Вітчизна”, “Українська мова і література в школі” та інших збірниках, газетах. Авторка понад 40 наукових праць.

18 вересня – 125 років від дня народження Капустянського Івана Назаровича (1894–1939) – відомого українського літературознавця, журналіста, критика, бібліографа.

Народився в с. Жовтневе Семенівського району Полтавської області. Закінчив Ніжинський Історико-Філологічний інститут кн. Безбородька в Ніжині (1916). Голова повітового Комітету охорони пам'яток мистецтва і старовини. Один із фундаторів Товариства з дослідження м. Прилук та його повіту (1910–1920), засновник Історико-краєзнавчого музею Прилуччини (1920) та музею у колишнього мастку Галаганів (с. Сокиринці, нині Сріблянського району Чернігівської області). Завідувач редакційно-бібліографічного відділу Української книжкової

палати. Перші публікації з'явилися в “Нежинском голосе”. Брав активну участь в літературному житті Чернігівщини та України. Доцент Полтавського ІНО (1921–1925), співробітник Інституту ім. Шевченка в Харкові. Автор численних наукових робіт. У 1934 р. репресований, а 1989 – помертено реабілітований.

21 вересня – 210 років від дня народження Кукольника Нестора Васильовича (1809–1868) – письменника, поета, романіста, журналіста.

Народився в Петербурзі в сім'ї вченого і педагога В. Г. Кукольника, українця з Закарпаття. Вчився в Ніжинській гімназії вищих наук князя Безбородька (1821–1829). Його батько, В. Г. Кукольник, був призначений на той час першим директором новоствореної гімназії.

Закінчив Ніжинську гімназію, коли директором в ній був Іван Семенович Орлай. Був гімназійним товаришем Гоголя.

До літературної творчості Нестор Кукольник схилився ще у Ніжинській гімназії. Розквіт його літературної творчості припадає на пору проживання у Петербурзі, куди він приїхав у 1831 р.

Заслугове уваги його аналіз і пропозиції щодо розвитку гірничої промисловості Донбасу. Був ініціатором будівництва Азовської залізниці (Харків-Горлівка-Іловайське-Таганрог) та заснування Юзівки (Донецька).

Нестор Васильович Кукольник помер раптово (1868). Існують версії, що він був отруєний за дії з розвитку економіки краю і боротьбу з корупцією.

24 вересня – 65 років від дня народження Лащенко Валентини Федорівни (1954) – старшого викладача кафедри зоології.

Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1977). Працювала інженером в заповіднику «Тростянець» (1977–1982). З 1982 по 2012 рр. працювала у Ніжинській вищій школі лаборантом, асистентом кафедри зоології (1984–2004), старшим викладачем (2004–2012). Основний напрямок педагогічних досліджень – ентомологія, екологічна освіта та виховання студентів педвузів. Авторка понад 30 наукових праць.

27 вересня – 95 років від дня народження Власенка Володимира Івановича (1924–?) – кандидата історичних наук (1963).

Закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1953), курси підготовки викладачів суспільних наук при Київському державному університеті. Працював у Ніжинській вищій школі (1954–1973). Займав посади старшого викладача кафедри історії КППРС, доцента, завідувача кафедри марксизму-ленінізму, декана загальнонаукового факультету (1964–1967). З 1973 р. працював у Міністерстві освіти України.

29 вересня – 90 років від дня народження Іконника Віктора

Михайловича (1929–2000) – українського хорового диригента, народного артиста УРСР (1989), лауреата Державної премії імені Т. Г. Шевченка (1982).

Закінчив Одеську консерваторію (1957). Відтоді – (1957–1961) – викладач Ніжинського, 1961–1973 рр. – Київського педагогічних інститутів, водночас 1961–1968 рр. – Київської консерваторії. Організатор (1964) аматорського камерного хору у Києві, 1973–1989 рр. – його художній керівник і головний диригент. 1992 р. створив на базі хору Ансамбль класичної музики ім. Б. Лятошинського (хор і оркестр). Автор хорових творів та обробок народних пісень. Сприяв відродженню

інтересу в Україні до великих надбань світової хорової музики.

30 вересня – 120 років від дня народження Бойка Івана Давидовича

(1899–1971) – українського радянського історика, доктора історичних наук.

Народився в с. Володькова Дівиця, нині – Носівського району Чернігівської області. Закінчив історико-економічний факультет Ніжинського інституту народної освіти, аспірантуру Інституту української культури ВУАН (1932). В роки німецько-радянської війни працював в Об'єднаному українському державному університеті в м. Кзил-Орда (Казахстан) та в Харківському державному університеті. Завідувач відділу історії феодалізму, старший науковий співробітник Інституту історії АН УРСР (1955–1963). З 1966 р. працював старшим науковим

співробітником-консультантом відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського АН УРСР.

Автор понад 80 праць з історії СРСР та України.

30 вересня – 110 років від дня народження Сидоренка Олександра

Герасимовича (1909–1955) – кандидата педагогічних наук (1954).

Закінчив Кам'янецьк-Подільський Інститут Народної Освіти фізико-математичний факультет (1930), Вищі геологічні курси в Ленінграді (1931). Викладав геологію в Кам'янецьк-Подільському педагогічному інституті (1933–1935). Працював у Ніжинській вищій школі (1935–1941, 1946–1955). Займав посаду старшого викладача ботаніки, декана природничого факультету. Учасник Другої світової війни. Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню, Орденом Червоної Зірки та п'ятьма медалями.

30 вересня – Всеукраїнський День бібліотек.

Всеукраїнський день бібліотек відзначається в Україні щорічно 30 вересня. Цей день встановлений в Україні «...враховуючи великий внесок бібліотек України у розвиток вітчизняної освіти, науки і культури, необхідність дальшого підвищення їх ролі у житті суспільства та підтримуючи ініціативу бібліотечної громадськості...» згідно з Указом Президента України «Про встановлення Всеукраїнського дня бібліотек» від 14 травня 1998 р. № 4. Сьогодні в Україні налічується близько 40 тисяч бібліотек. Серед провідних – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна парламентська бібліотека України, Національна бібліотека України для дітей, Національна історична бібліотека України, Державна науково-технічна бібліотека України та інші.

ЖОВТЕНЬ

1 жовтня – 90 років від дня народження Шекери Івана

Михайловича (1929) – українського історика, дослідника історії України середніх віків, письменника.

Народився 1 жовтня 1929 р. в м. Ніжині. У 1943–1946 рр. навчався в Ніжинському технікумі механізації сільського господарства. У 1951 р. закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут.

У 1954–1957 рр. – аспірант, у 1958–1963 рр. – молодший науковий співробітник, у 1963–1966, 1968–1969 рр. – старший науковий співробітник відділу міст і сіл УРСР, у 1969–1989 рр. – старший науковий співробітник відділу феодалізму Інституту історії АН УРСР.

У 1961 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Посилення закріпачення селян і антифеодальні виступи на Правобережній Україні в другій половині XVI ст.»

2 жовтня – Міжнародний день соціального педагога.

За даними проекту DilovaMova.com, Міжнародний день соціального педагога став відзначатися зовсім недавно. На черговій XVII Міжнародній конференції соціальних педагогів, де серед учасників були представлені 44 країни і яка відбулася в Копенгагені в травні 2009-го року, було засновано це поважне професійне свято. Значення, яке несуть для суспільства соціальні педагоги, неможливо виміряти ніякими показниками. Багато успішних людей, які раніше вважалися важкими підлітками, що займають в суспільстві свої гідні місця, не рідко згадують своїх наставників теплими словами, відчувуючи до них почуття глибокої поваги.

Зараз професія соціального педагога затребувана і виділена в окрему категорію системи освіти. Соціальні педагоги входять в викладацькі склади більшості навчальних і виховних закладів.

6 жовтня – День працівників освіти

Свято вчителів почали відзначати в СРСР з 1965 року.

Офіційно День вчителя був закріплений 1980 року Постановою Президії Верховної Ради Радянського Союзу «Про святкові і пам'ятні дати». Відтак свято педагогів на початку жовтня досі відзначають у пострадянських країнах: Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Україні,

Казахстані, Киргизстані, Латвії.

За рішенням ЮНЕСКО з 1994 Всесвітній день учителів відзначають 5 жовтня.

В Україні свято встановлено «...на підтримку ініціативи працівників освіти України...» згідно з Указом Президента України № 513/94 «Про День працівників освіти» від 11 вересня 1994 році.

7 жовтня – 80 років від дня народження Малахатко Людмили

Іванівни (1939–2004) – кандидата філологічних наук (1979).

Закінчила Дніпропетровський державний університет (1964). В 1969 р. закінчила аспірантуру. Працювала вчителем англійської мови, лаборантом, асистентом кафедри філософії, старшим викладачем, доцентом кафедри філософії Дніпропетровського державного університету. Працювала в Ніжинській вищій школі (1984–2004). Займала посаду доцента кафедри російської та зарубіжної літератури, кафедри світової літератури та історії культури. Основний напрямок наукових досліджень – українська література ХХ ст. та проблеми естетики.

8 жовтня – 85 років від дня народження Панасенко Ніни Андріївни

(1934) – кандидата біологічних наук (1979).

Закінчила Дніпропетровський державний університет (1957), аспірантуру при Черкаському педінституті (1967). Працювала в Ніжинській вищій школі (1967–2003). Займала посади викладача кафедри зоології, старшого викладача, кандидата біологічних наук (1979), доцента кафедри зоології і анатомії (1989–2003). Відмінник освіти України. Основний напрямок наукових досліджень – теріологія, соціальна екологія. Авторка понад 40 наукових праць.

9 жовтня – 130 років від дня народження Бузинного Олександра

Тихоновича (1889–?) – українського літературознавця, архівіста, педагога, професора.

Закінчив історико-філологічний факультет (відділення словесності) Ніжинського історико-філологічного інституту імені кн. А. Безбородька (1914).

Працював у Богодухівській чоловічій гімназії на Харківщині, Полтавському педагогічному інституті з курсу класичних мов. Член Полтавського наукового товариства при ВУАН. З 1922 р. – член колегії Полтавського губернського архівного управління. З 1923 –

завідувач розбірного відділу Полтавського губернського архіву. Чимало уваги приділяв розробці теоретичних та методичних питань архівної справи, використанню документів.

Заарештований 18 вересня 1928 р. і засуджений 2 лютого 1930 р. на 5 років позбавлення волі. Висланий на Соловки. Подальша доля невідома.

11 жовтня – 60 років від дня народження Тверітінової (Агаєвої)

Тетяни Іванівни (1959) – кандидата філологічних наук (1993).

Закінчила Полтавський державний педагогічний інститут (1984). Працювала вчителем у школі, Ніжинській вищій школі (1987–2003). Займала посади старшого викладача, доцента кафедри світової літератури та історії культури (1996). Основний напрямок наукових досліджень – історія російської літератури ХІХ ст. Авторка понад 35 наукових праць.

14 жовтня – День захисника України,

свято, що відзначається в Україні 14 жовтня у день святої Покрови Пресвятої Богородиці водночас з Днем Українського козацтва. З 2015 р. є державним святом і неробочим днем.

Президент України Петро Порошенко встановив щорічно 14 жовтня відзначати – День захисника України. Та скасував святкування День захисника Вітчизни 23 лютого, званого в радянських часів, як «День Радянської армії і Військово-морського флоту».

Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович мотивував вибір дати 14 жовтня для Дня захисника України історичною традицією вшанування українського війська на Покрову.

Також 14 жовтня традиційно відзначається як день створення Української повстанської армії – військово-політичної формації українського визвольного руху.

14 жовтня – День українського козацтва,

відзначається в Україні відповідно до Указу Президента України від 07 серпня 1999 року № 966/99. Зазначене свято встановлено, враховуючи історичне значення й заслуги козацтва в утвердженні української державності та його вагомий внесок у сучасний процес державотворення. Унікальність нашої історії і нашого народу полягає в тому, що в козацтві виявився творчий і волелюбний дух наших предків. Через козацтво створювалася наша історія, і кожен з нас не тільки причетний, а й відповідальний за неї. Цікаво, що святкування Дня українського козацтва збігається зі святом Покрови Пресвятої Богородиці. З давніх-давен Богородиця є покровителькою українського козацтва й усіх українських збройних формувань. Запорожці мали на Січі церкву на честь Покрова Пресвятої Богородиці з її іконою.

17 жовтня – 75 років від дня народження **Старуна Івана Івановича**

(1944) – кандидата фізико-математичних наук (1970), доцента кафедри вищої математики (1975).

Закінчив Київський державний педагогічний інститут ім. О. М. Горького (1965), аспірантуру Київського педагогічного інституту (1969). Працював у Ніжинській вищій школі (1969–1973, 1986–2015). Займав посади асистента, ст. викладача кафедри математики (1969–1973) Ніжинського педагогічного інституту, доцента, завідувача кафедрою вищої математики (1973–1984) Гомельського державного університету, доцента, завідувача кафедрою математики Ніжинської вищої школи (1986–2015). Основний напрямок наукових досліджень – асимптотичні методи інтегрування звичайних диференціальних рівнянь. Автор понад 75 наукових праць.

18 жовтня – **Україна увійшла до Ради Європи**

В цей день в 1995-му році наша суверенна держава Україна офіційно увійшла до Ради Європи.

Рада Європи – міжнародна організація, яка сприяє співробітництву між усіма країнами Європи в області стандартів права, прав людини, демократичного розвитку, законності та культурної взаємодії. Будучи заснованим в 1949 році, Рада Європи є найстарішою в Європі міжнародною організацією. До його складу входять 47 держав, в яких проживають більше 800 млн. На відміну від Євросоюзу, Рада Європи не може видавати обов'язкові закони, однак ці дві міжнародні організації мають деякі загальні символічні атрибути, наприклад, гімн і прапор.

Найбільш відомими органами Ради Європи є Європейський суд з прав людини, який діє відповідно до Європейської конвенцією про захист прав людини та основних свобод, і Комісія Європейської фармакопеї.

Одним з найбільш значних досягнень Ради Європи вважається розробка і прийняття Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод.

19 жовтня – 110 років від дня народження **Новикова Сергія Трохимовича**

(1909–1956) – кандидата біологічних наук (1938).

Закінчив біологічний факультет Харківського державного університету (1934). Працював доцентом анатомії (1937), деканом природничого факультету (1938) Бердянського учительського інституту. Працював в Ніжинській вищій школі (1938–1956). Займав посади доцента кафедри зоології та кафедри анатомії і фізіології людини (1938–1941), декана природничого факультету (1945–1950, 1952–1956). Учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений трьома орденами СРСР і двома медалями.

21 жовтня – 90 років від дня народження Проскури Михайла

Івановича (1929–1975) – старшого викладача кафедри філософії та політекономії.

Закінчив Ізмаїльське педагогічне училище (1951), працював учителем російської мови та літератури в школі, Київський державний університет (1958), працював викладачем Димерського училища механізації сільського господарства.

В 1960 р. Проскура М. був зачислений слухачем Інституту підвищення кваліфікації викладачів суспільних наук при Київському державному університеті. Працював у Ніжинській вищій школі (1963–1975). Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1967) за лекторську діяльність.

22 жовтня – 60 років від дня народження Голуб Наталії

Володимирівни (1959) – старшого викладача кафедри інструментально-виконавської підготовки.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1986). Працювала у Ніжинській вищій школі (1986–2012) на посадах викладача, старшого викладача кафедри теорії, історії музики (1996–2012), керівником інструментального гуртка кафедри інструментально-виховної підготовки НДУ ім. Миколи Гоголя. З 2012 р. працює викладачем по класу бандури та постановки голосу в Ніжинській музичній школі. Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

27 жовтня – 200 років від дня народження Пилянкевича Миколи

Івановича (1819–1856), кандидата юридичних наук, виконуючого обов'язки ад'юнкт-професора по кафедрі енциклопедії законодавства, колезького радника.

Народився в Чернігові. У 1834 р. Н. І. Пилянкевич закінчив Київську гімназію.

По закінченню гімназії вступив до університету на юридичний факультет. Вивчав юриспруденцію, і в дев'ятнадцять років закінчив курс одним із перших кандидатів на золоту медаль за твір „Об основаниях, приводимых в защиту и опровержение смертной казни" (1839).

Через два роки служби на Подолі Н. І. Пилянкевич був переведений учителем історії в 1-у Київську гімназію. У 1841 р. був призначений в Ніжинський ліцей на посаду професора цивільних законів, де пропрацював до 1843 р. У 1843 р. був відправлений на 3 роки у відрядження до Німеччини від юридичного факультету. Після повернення в Росію Пилянкевич був призначений ад'юнктом по кафедрі енциклопедії законодавства (1846–1856). Займався вивченням історії філософії права.

Помер Пилянкевич 28 квітня 1856 р., змучений важкою і тривалою хворобою, в крайній бідності у Києві.

В 1970 р. було надруковано його твір Історія філософії права.

27 жовтня – 100 років від дня народження Мощицької Олени

Олександрівни (1919–?) – асистента кафедри історії КПРС і наукового комунізму.

В 1949 р. закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, історичний факультет. В 1958 р. – історичний факультет Ленінградського державного університету. Працювала в Ніжинській вищій школі (1969–1974) викладачем кафедри історії КПРС і наукового комунізму.

28 жовтня – День визволення України від фашистських

загарбників, вигнання військ нацистської Німеччини та її союзників під час Другої світової війни за межі сучасної території України.

В ході Німецько-радянської війни (1941–1945) саме на території України відбулися ключові битви за визволення Європи від фашизму. Завершилося визволення України повним витісненням угорських та німецьких військ із

найзахіднішого регіону теперішньої України – Закарпаття, яке відбулося в результаті здійснення радянськими з'єднаннями Четвертого та Першого Українських фронтів Східно-Карпатської наступальної операції. 27 жовтня 1944 року було звільнено Ужгород, 28 жовтня радянські війська вийшли на сучасний кордон України. Свято встановлене відповідно до Указу Президента України Віктора Ющенка «...з метою всенародного відзначення визволення України від фашистських загарбників, вшанування героїчного подвигу і жертвності Українського народу у Другій світовій війні...».

31 жовтня – 85 років від дня народження Коваля Станіслава

Олександровича (1934) – літератора, автора кількох збірок лірики та гумору.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, за фахом “українська філологія” (1962). Автор поетичних збірок: “Барви Полісся”, “Узори дружби”, “Октави серця” та інші.

31 жовтня – 65 років від дня народження Бучина Андрія Петровича

(1954) – кандидата філософських наук (1994), доцента кафедри філософії (1997).

Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка. Працював у Ніжинській вищій школі (1981–2017) завідуючим кабінетом філософії і політекономії (1981), асистентом кафедри історії КПРС і наукового комунізму (кафедри політекономії) (1981–1990), старшим викладачем кафедри філософії і соціології (1990–1996), доцентом кафедри філософії та соціології (1997–2017). Основний напрямок наукових досліджень – методологічні проблеми соціальної філософії, етики, соціології,

проблема комп'ютеризації викладання та вивчення філософії. Автор понад 20 наукових праць.

ЛИСТОПАД

4 листопада – 70 років від дня народження Курсон Валентини

Василівни (1949) – старшого викладача кафедри ботаніки.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1973). В 1978 р. закінчила аспірантуру при Інституті ботаніки АН УРСР. Працювала в Ніжинській вищій школі (1978–2015) асистентом, викладачем, старшим викладачем кафедри ботаніки. Основний напрямок наукових досліджень – флористика, методика навчальної біології у загальноосвітній школі. Авторка понад 35 наукових праць.

4 листопада – День працівника соціальної сфери України.

У першу неділю листопада в Україні, згідно з Указом Президента України від 13.04.1999 № 374/99 відзначають День працівника соціальної сфери.

Це свято є свідченням високої оцінки державою ролі працівників, які щодня забезпечують реалізацію державної політики з питань соціального захисту, зайнятості, організації оплати і безпеки праці, трудових відносин.

5 листопада – 115 років від дня народження Спринчака Якова

Олексійовича (1904–1979) – кандидата філологічних наук (1938).

Навчався в Миколаївському інституті народної освіти (1923–1926). Одночасно працював учителем-вихователем в дитячому будинку, а потім учителем в Миколаївській середній школі.

Працював викладачем в Миколаївській партшколі (1925–1929), викладачем в Ново-Полтавському сільськогосподарському технікумі (1929), у школі ФЗУ при Миколаївському суднобудівному заводі (1930).

У 1933–1934 рр. був старшим викладачем російської мови і літератури в Акмолинській ВКСЛШ.

У січні 1938 р. працював доцентом кафедри російської мови і деканом факультету мови та літератури в Астраханському педінституті, доцентом кафедри російської мови в Ярославському педінституті (1939–1940). З серпня 1964 р. Я. Л. Спринчак працює в Ніжинському педінституті зав. кафедрою, а з липня 1969 р. – доцентом кафедри російської мови.

Автор понад 40 наукових праць.

5 листопада – 110 років від дня народження Павлюка Павла

Івановича (1909–1992) – українського історика-архівіста, дослідника історії громадянської війни в Україні.

Народився в с. Велика Дорога Ніжинського повіту Чернігівської губернії (нині Ніжинського району Чернігівської області). У 1927–1929 рр. навчався у Мринському педагогічному технікумі, у 1929–1932 рр. – у Ніжинському інституті народної освіти, у 1932–1933 рр. – Харківському інституті педагогічної професійної освіти. У 1934–1941 рр. – асистент, старший викладач Харківського педагогічного інституту по кафедрі історії СРСР і України. З 1934 р. – молодший науковий співробітник, з 1936 р. – старший науковий співробітник Центрального історичного архіву. У 1939–1943 рр. – заступник директора з наукової роботи. Очолював роботу прифронтових оперативних груп (1943–1946).

Працював заступником начальника з наукової роботи Архівного управління МВС УРСР. У 1950–1954 рр. – старший науковий співробітник відділу археографії Інституту історії АН УРСР (за сумісництвом). У 1954–1976 рр. – заступник директора Інституту історії партії при ЦК КПУ. Редактор та упорядник ряду довідників, збірників документів і матеріалів, автор методичних посібників з архівознавства. Член редколегії журналу «Комуніст України». Нагороджений орденами і медалями СРСР, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

6 листопада – 90 років від дня народження Наливайка Дмитра

Сергійовича (1929) – українського літературознавця, фахівця з порівняльного дослідження світової й української літератури, доктора філологічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАН України, завідувача відділу компаративістики Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України.

Народився в смт. Понорниця, нині Коропського району Чернігівської області. В 1953 р. закінчив Сумський державний педагогічний інститут.

1953–1954 рр. – вчитель історії, російської мови та літератури у середній школі Скала-Подільського району Тернопільської обл.

1957–1971 рр. – старший викладач, доцент кафедри російської та зарубіжної літератур Ніжинського державного педінституту ім. М. В. Гоголя.

З 1992 р. – професор Національного університету «Києво-Могилянська академія».

2012 р. – обрано дійсним членом (академіком) НАН України.

З 2013 р. – почесний професор Києво-Могилянської академії.

7 листопада - 110 років від дня народження Стратилата Михайла

Івановича (1909 (у деяких джерелах 1908) –1943) – організатора і першого командира партизанського загону, а потім – з'єднання “За Батьківщину”, що діяв на Чернігівщині.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя. Секретар Носівського райкому КП(б)У (підпільного в роки окупації). Герой Соціалістичної Праці. Деякий час працював учителем Ніжинської середньої школи № 1.

7 листопада – 80 років від дня народження Ведмеденка Бориса

Федотовича (1939–2006) – відомого українського вченого в галузі теорії і методики фізичного виховання, кандидата педагогічних наук, доцента, старшого наукового співробітника, завідувача сектору фізичної культури і здоров'я Інституту проблем виховання АПН України.

Закінчив Черкаський педагогічний інститут (1966), працював викладачем кафедри фізвиховання Черкаського педінституту (1968–1971, 1974–1975), закінчив аспірантуру Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (1978), доцент Львівського політехнічного інституту (1981). Працював у Ніжинській вищій школі (1982–1985). Займав посаду старшого викладача кафедри фізичного виховання. Автор понад 300 наукових праць. Серед них 4 монографії. Майстер спорту зі спортивної гімнастики.

7 листопада – 75 років від дня народження Кушніренка Михайла

Ілліча (1944) – поета, журналіста, публіциста, перекладача з російської, білоруської та чуваської мов.

Друкувався у багатьох збірниках, журналах та газетах, таких як: журнали “Прапор”, “Ринок”, альманахах “Вітрила”, “День поезії”. Автор поетичної книжки “Не дай забути”. Закінчив НДПІ ім. М. В. Гоголя. Живе й працює в Чернігові.

9 листопада – 165 років від дня народження Соколова Матвія

Івановича (1854(1855)–1906) – славіста, ординарного професора і декана історико-філологічного факультету Московського університету.

Навчався в Борисоглібському духовному училищі в Угличі (1864–1870) і Ярославській духовній семінарії (1870–1874). Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету (1879).

Екстраординарний професор Ніжинського історико-філологічного інституту на кафедрі російської словесності (1881–1889). У 1888 р. захистив в Санкт-Петербурзькому університеті дисертацію на ступінь магістра «Матеріали і замітки із стародавньої слов'янської літератури».

За свої праці Соколов був зарахований в Санкт-Петербурзькому університеті до вченого ступеня доктора російської словесності (1902) без надання дисертації. Екстраординарний професор (1889), ординарний професор (1902) кафедри російської літератури і мови Московського університету, на якій пропрацював до кінця життя. Декан історико-філологічного факультету Московського університету (1902–1906).

Автор понад 20 наукових праць.

9 листопада – Всеукраїнський день працівників культури та аматорів народного мистецтва, День української писемності та мови

свято, яке щороку відзначається в Україні. За православним календарем – це день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця – послідовника творців слов'янської писемності Кирила і Мефодія. Свято встановлено 9 листопада 1997 р., коли Президент України Леонід Кучма на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства видав Указ № 1241/97 «Про День української писемності та мови». В Указі зазначено: «Установити в Україні День української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця».

“Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування.” (Панас Мирний).

13 листопада – 85 років від дня народження Шахрай Олесі Борисівни (1924–1993) – кандидата філологічних наук (1964).

Закінчила філологічний факультет (романо-германське відділення) Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1949). Після закінчення університету працювала вчителем у школі, редактором підручників з англійської мови при видавництві «Радянська школа» (1950). Кандидат філологічних наук (з 1964), доцент кафедри англійської мови (з 1970). Працювала в Ніжинській вищій школі (1951–1981) на посадах викладача (1951–1952), старшого викладача (1952–1968), доцента (1970–1982). Основний напрямок наукових досліджень – лексикологія та історія англійської мови.

17 листопада – 100 років від дня народження Дрофаня Анатолія Павловича (1919–1988) – прозаїка, журналіста, члена Спілки письменників України (1958).

В 1935 р. закінчив Ічнянську семирічну школу, після чого продовжив освіту на робітничому факультеті при Ніжинському педагогічному інституті. В 1938 р. вступив на філологічний факультет Київського університету. У зв'язку з війною закінчив його тільки в 1945 р.

Працював у редакціях республіканських газет «Молодь України», «Колгоспне село» та журналі «Україна». Друкуватися А. П. Дрофань почав з 1945 р. Першу книжку видав у 1956 р.

З російської мови переклав низку творів Віталія Біанкі, Михайла Алексєєва.

Автор 18 книг оповідань і повістей для дітей та дорослих. Окремі твори Дрофаня перекладено російською, білоруською, казахською, німецькою мовами.

17 листопада – Міжнародний день студента.

Це свято всіх студентів, яке в Україні відзначають як і в більшості країн світу — 17 листопада, також відоме як міжнародний День студентів. Свято асоціюється з молодістю, романтикою і веселощами. З'явилося свято ще XVIII століття, а історія сучасного святкування почалася в Чехословаччині під час Другої світової війни, пов'язана з трагічними подіями. Свято встановлено в Україні згідно з Указом Президента від 16 червня 1999 р. № 659/99. Також, за старою царською, потім радянською традицією інколи ще святкують 25 січня (див. Тетянин день), хоча цей день відноситься переважно до Московії та Російської імперії, бо присвячений відкриттю університету у Москві.

20 листопада – Всесвітній день дитини.

Свято виникло в середині минулого століття, а саме в 1954-му році, коли Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй затвердила свою резолюцію № 836 (IX), рекомендувавши всім країнам відзначати цей день, починаючи з 1956-го року. Так, у колишньому СРСР, а зараз і в багатьох суверенних державах, виник Міжнародний день захисту дітей, який відзначається 1-го червня. Пізніше, 20-го листопада 1959-го року прийняли «Декларацію прав дитини». Потім, в 1989-му році, також 20-го листопада всесвітнім співтовариством була прийнята «Конвенція прав дитини» та питання з єдиної для всіх датою святкування цього дня було вирішено само собою. Метою святкування Всесвітнього дня дитини є привернення уваги широкої громадськості, організацій та урядових установ до питань, спрямованих на практичну реалізацію заходів щодо забезпечення благополуччя дітей в усьому світі. Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A/RES/836 (IX).

21 листопада – День Гідності та Свободи України,

свято в Україні, що відзначається щороку 21 листопада на честь початку цього дня двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції Гідності (2013 року). 13 листопада 2014 року Президент України Петро Порошенко підписав указ, згідно з яким в Україні 21 листопада відзначається День гідності та свободи. Встановлене «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття, а також віддання належної шанси патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року та у листопаді 2013 року — лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору...» згідно з указом Президента України Петра Порошенка № 872/2014 «Про День Гідності та Свободи» від 13 листопада 2014 року.

21 листопада – 205 років від дня народження Тулова Михайла Андрійовича (1814–1883) – українського філолога, філософа, педагога, письменника.

Народився в м. Гродно. Закінчив Волинську губернську гімназію (1834) та філософський факультет Університету Святого Володимира зі ступенем кандидата (1839).

Після закінчення університету було призначено в Вінницьку гімназію вчителем російської словесності (1839). Однак уже в наступному році був запрошений до Ніжина для очолення кафедри словесності в Ліцеї князя Безбородька. В 1840 р. був призначений викладачем ліцею, 1844 р. отримав ступінь магістра філософії, затверджений професором по кафедрі словесності. Протягом тринадцяти років читав теорію поезії та історію літератури. В 1853 р. призначений директором Немирівської гімназії, а в 1857 р. – інспектором казенних училищ Київського навчального округу. Дослужився до чину дійсного статського радника (1864). В 1865 р. був призначений помічником попечителя Київського учбового округу.

У 1872 р. став одним з членів-засновників Київського товариства літописця Нестора, був обраний першим головою товариства (1873).

21 листопада – 170 років від дня народження Лілеєва Михайла Івановича (1849–1911) – відомого ученого у галузі російської історії та історіографії, громадського діяча, педагога.

Освіту здобув в Ярославській духовній семінарії та Київській духовній академії.

У 1874 р. вступив на службу викладачем Чернігівської духовної семінарії. У 1878 р. переїхав до Ніжина, де став викладачем педагогіки і російської історії в Історико-філологічному інституті князя Безбородька.

У 1878–1899 рр. обіймав в Ніжинському інституті посаду наставника студентів, виконував обов'язки бібліотекаря (1883–1897) і члена правління (1892–1899) інституту.

Був членом Київського історичного товариства, Товариства історії і старожитностей російських (з 1879), Історичного товариства Нестора-літописця (з 1879). У 1894 р. став одним із засновників Історико-філологічного товариства при Ніжинському інституті. У 1898 р. почав самостійні дослідження курганів Ніжинського і Остерського повітів, провів розкопки в шістнадцяти з них.

Обраний Ніжинським міським головою (1904–1908).

Автор понад 15 наукових праць.

Помер в 1911 р. в Ніжині (за іншими даними – в 1913).

21 листопада – 70 років від дня народження Мудряк Ніни Фотіївни (1949) – старшого викладача кафедри філософії.

Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1974). Працювала в Ніжинській вищій школі (1976–1989). Основний напрямок наукових досліджень – потреби та інтереси навчальної діяльності учнів та студентів.

23 листопада – 105 років від дня народження Батурського Арсена

Даниловича (1914–?) – кандидата філологічних наук (1960), проректора з навчально-наукової роботи.

В 1940 р. закінчив Запорізький державний педагогічний інститут. В 1952 р. закінчив річні курси підготовки викладачів для вузів при Київському університеті. Працював у Ніжинській вищій школі (1952–1982). Займав посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри української мови (1952–1953), декана філологічного факультету (1954–1958), проректора по навчальній роботі (1968–1976). Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню та медалями «За оборону Кавказу» та «За перемогу над

Німеччиною».

Основний напрямок наукових досліджень: культура мови, використання фразеологічних конструкцій у гумористичних творах, емоційна лексика, лексика російської мови як засіб індивідуалізації.

24 листопада – День пам'яті жертв голодомору –

щорічний національний пам'ятний день в Україні, що припадає на четверту суботу листопада. Традиційно в цей день громадяни відвідують поминальне богослужіння і покладають символічні горщики з зерном та свічками до пам'ятників жертвам голодоморів в Україні. Запроваджений згідно з указом Президента України Леоніда Кучми № 1310/98 від 26 листопада 1998 р. як «День пам'яті жертв голодоморів». Указом Кучми № 1181/2000 від 31 жовтня 2000 р. встановлювалася назва «День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій». Указом Кучми № 797/2004 від 15 липня 2004 р. встановлювалася назва «День пам'яті жертв

голодоморів та політичних репресій». Указом президента Віктора Ющенка № 431/2007 від 21 травня 2007 називається «День пам'яті жертв голодомору».

26 листопада – 125 років від дня народження Петровського Миколи

Неоновича (1894–1951) – історика-медієвіста, археографа, дослідника історії України XVII – XVIII ст., доктора історичних наук (1939), професора, член-кореспондента АН України (1945).

Народився 26 (14 листопада) 1894 р. в с. Кудрівці Сосницького повіту Чернігівської губернії (нині Сосницького району Чернігівської області). В 1915 р. закінчив Чернігівську духовну семінарію; в 1919 р. – історичне відділення Історико-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині.

В 1924–1928 рр. – викладач історії, в 1928–1933 рр. – професор Ніжинського інституту народної освіти. У 1925–1926 рр. – науковий співробітник, 1926–1933 рр. – керівник історичної секції Науково-дослідницької кафедри історії культури і мови при Ніжинському інституті народної освіти. В 1928–1930 рр. – науковий співробітник Науково-дослідницької кафедри історії України при ВУАН.

У 1934–1936 рр. – науковий співробітник рукописного відділу і відділу стародруків Всенародної бібліотеки України. В 1937–1941 рр. – старший науковий

співробітник Інституту історії України АН УРСР. В 1939 р. захистив докторську дисертацію в Інституті історії АН СРСР.

Професор (1928, 1939). В 1941–1942 рр. – старший науковий співробітник Інституту суспільних наук АН УРСР, в 1942–1944 рр., в 1947–1951 рр. – завідувач відділу археографії Інституту історії України АН УРСР. Одночасно з 1944 р. – завідувач кафедри історії України Київського державного університету.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1944), медалями.

28 листопада – 105 років від дня народження Герасименка Дмитра Дмитровича (1914–1986) – кандидата філологічних наук (1968).

Закінчив Ніжинський медичний технікум (1933), Ніжинський педагогічний інститут (1941).

Від 1944 р. працював викладачем Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя, із 1950 р. – старшим викладачем кафедри української мови, від 1968 р. – проректором із заочного навчання, із 1970 р. – старшим викладачем кафедри української мови, від 1973 до 1977 рр. – доцентом кафедри української мови, у 1979 р. – керівником-методистом із педпрактики.

Об'єктом наукового інтересу була творчість Ю. Федьковича.

29 листопада – 70 років від дня народження Сидорець Людмили Петрівни (1949) – ст. викладача кафедри вокально-хорової майстерності.

Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1975). Працювала у Ніжинській вищій школі (1975–2006). Займала посади акомпаніатора, концертмейстера, викладача на кафедрі музвиховання. Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка.

30 листопада – 70 років від дня народження Білої Наталії Леонідівни (1949) – кандидата педагогічних наук (1985), доцента кафедри інструментально-виконавської підготовки (1989).

Закінчила Львівську державну консерваторію (1974). Працює у Ніжинській вищій школі з 1985 р. на посадах старшого викладача (1985–1988), доцента (з 1988). Авторка понад 30 наукових праць. Основний напрямок наукових досліджень – музична педагогіка, педагогіка вищої школи.

ГРУДЕНЬ

5 грудня – 205 років від дня народження **Рудановського Леоніда**

Платоновича (1814–1877) – генерал-майора, повного кавалера орденів святих Анни, Володимира і Георгія.

Народився в м. Ніжин. Випускник Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1826–1832). У 1838 р. у званні підпоручика був направлений на навчання у Імператорську Російську Академію, а після закінчення у 1842 р. направлений на військову службу на Кавказ, де і прослужив майже 20 років.

Леонід Платонович залишив військову службу у чині генерал-лейтенанта. Він був повним кавалером орденів святих Анни, Володимира і Георгія, нагороджений орденом Білого Орла.

Після того, як генерал залишив військову службу, поселився у своєму родовому маєтку у Мрині. Для поправлення здоров'я рідні відвезли його в Марієнбад, де він і помер, а звідти був перевезений і похований у Мрині.

6 грудня – День Збройних Сил України,

святковий день на честь ЗСУ. Встановлений постановою ВРУ 1993 р. Відзначається щорічно 6 грудня — в день ухвалення 1991 р. закону України «Про Збройні Сили України». Відзначається урочистою церемонією покладання квітів до могили Невідомого солдата, божественною літургією. У війську проходять урочисті збори, церемонія вручення державних нагород та святковий концерт. Ввечері програма свята завершується святковим феєрверком. За традицією, кожен рік президент України вітає всіх службовців української армії, відзначаючи значну роль цих людей у підтримці Україною свого незалежного статусу.

8 грудня – 70 років від дня народження **Євсєєва Федора**

Трохимовича (1949–2002) – кандидата філологічних наук (1987).

Закінчив Чернівецький державний університет (1975). Працював учителем, старшим лаборантом кафедри російської літератури Чернівецького державного університету. Працював у Ніжинській вищій школі (1977–2002). Займав посади асистента, старшого викладача, доцента кафедри світової літератури та історії культури (1988). Автор понад 65 наукових праць. Основний напрямок наукових досліджень – українська та російська фольклористика, ритуалознавство, славістика, культурологія.

10 грудня – День прав людини,

міжнародне свято, що відзначається за пропозицією Генеральної асамблеї ООН. 10 грудня 1948 року Організація Об'єднаних Націй прийняла Загальну декларацію прав людини, що проголошує права особистості, цивільні і політичні права і свободи (рівність всіх перед законом, право кожного на свободу і особисту недоторканність, свободу совісті та інші). У Декларації заявлено також, що всі люди мають рівні права, які не залежать від їх особових відмінностей і від різниці в політичних системах їх країн. Декларація не носить обов'язкового характеру. В основу документа були покладені всі напрацювання людської думки, які були на той момент у даному питанні. Це був перший досвід колективної розробки універсального документа з прав людини.

13 грудня – 185 років від дня народження **Арістова Миколи Івановича** (1834–1882) – історика, публіциста, педагога, професора.

Народився в Тамбовській губернії. Закінчив Казанську духовну академію (1858).

Викладав російську історію в університететах: Казанському (1867–1869), Варшавському (1869–1873), Харківському (1873–1875). З 1875 р. – професор Ніжинського історико-філологічного інституту імені князя О. Безбородька.

Займався дослідженням давньоруських літописів, зокрема церковно-історичних аспектів їх змісту; проблемами розвитку російської історичної науки, народного побуту та фольклору. Присвятив ґрунтовну працю історичному значенню творів Миколи Гоголя, брав діяльну участь у роботі Археографічної комісії та етнографічного відділу Російського географічного товариства, член Московського археологічного товариства (з 1869).

Помер у Ніжині.

18 грудня – 65 років від дня народження **Папучі Миколи Васильовича** (1954) – доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри загальної та практичної психології (2002).

Працює в Ніжинській вищій школі з 1984 р. Займав посади асистента, старшого викладача, доцента кафедри психології (1997–1999), проректора (1991–1994), директора ліцею (1994–1997), завідувача кафедри психології (з 1999).

Автор понад 150 наукових праць, в тому числі 3-х монографій: “Проблеми психології особистісного розвитку”, “Внутрішній світ особистості та його становлення”, “Особистість: розвиток, соціалізація, виховання”. Відмінник освіти України (1998). Нагороджений нагрудним знаком «За наукові досягнення» (2005), почесною грамотою Головою Чернігівської обласної державної адміністрації «За вагомий особистий внесок у розвиток освіти області», грамотою Кабінету міністрів України «За багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм» (2011).

19 грудня – 100 років від дня народження Лескевича Миколи

Андріановича (1919–2002) – кандидата педагогічних наук (1963).

Закінчив Київський педагогічний інститут за спеціальністю “Викладач педагогіки і психології” (1946). Працював у Ніжинській вищій школі (1946–1983). Займав посади викладача (1946–1950), старшого викладача (1950–1967), доцента кафедри педагогіки (1967–1971), завідувача кафедри педагогіки (1971–1976), декана філологічного факультету. Учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню, медаллю «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Автор багатьох наукових праць.

19 грудня – 100 років від дня народження Солдатова Василя

Івановича (1919–?) – доцента кафедри марксизму-ленінізму.

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, фізико-математичний факультет (1947). Працював у Ніжинській вищій школі (1947–1963). Займав посади викладача кафедри педагогіки (1947–1949), старшого викладача кафедри філософії та політекономії (1949), декана історико-філологічного факультету (1954–1956), декана фізико-математичного факультету (1956–1959), завідувача кафедри марксизму-ленінізму (1959). Учасник Великої Вітчизняної війни, має урядові нагороди: Орден «Червоної Зірки» і три медалі. Автор понад 15 наукових праць.

19 грудня – 90 років від дня народження Ряполової (Агульнікової)

Зої Яківни (1929–1989) – кандидата філологічних наук, доцента кафедри російської мови.

Закінчила історико-філологічний факультет Кишинівського державного університету (1950). Після закінчення університету працювала викладачем, старшим викладачем російської мови в Молдавській Радянській Соціалістичній Республіці (1950–1978). В 1974 р. присвоєно звання доцента. З 1978 по 1986 рр. працювала доцентом на кафедрі російської мови при Київському державному інституті іноземних мов. Працювала в Ніжинській вищій школі доцентом кафедри російської мови (1986–1989). Учасниця Великої Вітчизняної війни. Основний напрямок наукових досліджень – сучасна російська мова і російська діалектологія.

22 грудня – 90 років від дня народження Забілика Сергія

Уляновича (1929–?) – викладача кафедри історії.

В 1956 р. закінчив історичний факультет Львівського державного педінституту. Працював вчителем історії та директором в школах (1949–1967), викладав історію СРСР на підготовчих курсах Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Працював у Ніжинській вищій школі (1968–1971) викладачем кафедри історії КПРС і наукового комунізму.

24 грудня – 160 років від дня народження Ляскоронського Василя Григоровича (1859–1928) – історика, археолога, етнографа, нумізмата і картографа, професора (1909).

Народився в м. Золотоноша в сім'ї вчителя. Закінчив Київський університет (1885). З 1903 р. був приват-доцентом Московського університету. Працював приват-доцентом Київського університету (1907). Професор російської історії Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1909–1922).

Нагороджений 4-ма орденами і однією пам'ятною срібною медаллю, за вислугу років мав чин статського радника.

Брав участь у роботі ВУАН (нині Національна академія наук України), від 1924 р. займав посаду штатного постійного співробітника Етнографічно-фольклорної комісії при ВУАН,

завідував нумізматичним відділом Лаврського музею (Києво-Печерський національний історико-культурний заповідник). 1925–1927 рр. був членом Всеукраїнського археологічного комітету. Водночас з 1926 р. був членом-співробітником археологічної секції мистецького відділу Інституту української наукової мови.

Досліджував різнопланові проблеми вітчизняної та зарубіжної історії. Розробляв питання історичної географії, нумізматики, історичної топографії та допоміжних історичних дисциплін.

25 грудня (ст. ст.) – 150 років від дня народження Козловського Івана

Павловича (1869–1943) – історика, професора.

У 1892 р. закінчив Університет святого Володимира у Києві із золотою медаллю. Працював у Київській жіночій гімназії і 1-му Київському комерційному училищі. У 1900 р. склав іспит на ступінь магістра російської історії. Відтоді викладав у Ніжинському історико-філологічному інституті, гімназії при ньому, був приват-доцентом Університету святого Володимира; від 1909 р. – екстраординарний професор російської історії Варшавського університету; від 1916 р. – директор Ніжинського історико-філологічного інституту (організував у місті історичний архів і музей). Захистив докторську дисертацію (1916). Професор

російської історії Північно-Кавказського університету, водночас від 1920 – завідувач Центрального історичного архіву м. Ростов-на-Дону.

З 1925 р. – голова Донського суспільства археології та історії мистецтв в місті Ростові-на-Дону.

4 лютого 1931 року разом з іншими членами правління товариства Іван Павлович був заарештований, а в 1989 році реабілітований (посмертно).

Останні роки життя провів в Уральську, де викладав в педагогічному інституті

26 грудня – 150 років від дня народження Черноусова Євгена

Олександровича (1869–?) – українського вченого у галузі античної та візантійської історії.

Народився в с. Шкрябіне Стародубського повіту Чернігівської губернії. У 1891 р. успішно закінчив Ніжинську гімназію.

У 1895 р. О. Є. Черноусов з відзнакою закінчив історичне відділення Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька. В 1901 р. він склав екзамен на ступінь магістра загальної історії в Петербурзькому університеті. У 1904 р. перевели на посаду наставника-керівника з історії та географії до Ніжинської гімназії і одночасно запросили читати лекції із загальної історії на історичному відділенні НІФІ князя Безбородька.

У 1906 р. за рішенням попечителя Київської навчальної округи Є. О. Черноусова призначили директором Новгород-Сіверської гімназії, де він одночасно обіймав посаду і голови педагогічної ради жіночої гімназії. У 1908 р. перевели на ті ж посади до м. Кобеляки Полтавської губернії.

Працював приват-доцентом на кафедрі загальної історії Харківського університету (1910). Одночасно був викладачем Вищих жіночих курсів і 2-ої чоловічої гімназії.

У 1918 р. обрано деканом Українського історико-філологічного факультету в Полтаві.

27 грудня (27 листопада) – 100 років від дня народження П'явка

(Коваль)Миколи Федоровича (1919 (1918)–1986) – старшого викладача кафедри педагогіки.

Народився в с. Гореничі (тепер Києво-Святошинського району Київської області).

Наприкінці 1930-х рр. працював вчителем на Донбасі. Закінчив льотне військове та артилерійське училище. Учасник Великої Вітчизняної війни. Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню і чотирма медалями.

Наприкінці 1940-х та на початку 1950-х рр. Микола Федотович навчався в Ужгородському університеті.

Закінчив педагогічний факультет Київського педагогічного інституту ім. Максима Горького та романо-германський факультет Київського державного університету ім. Тараса Шевченка (1961). Викладав у Ніжинському педагогічному (1954–1957), Київському політехнічному інститутах (1967–1971), Київському педінституті іноземних мов (1978–1986) та школах, зокрема вечірніх (у м. Горлівці Донецької області).

З 1972 р. кілька років працював у Семипалатинському (старшим викладачем) та Кустанайському педінститутах (завідувачем кафедрою педагогіки). У 1985 р. нагороджений медаллю "Ветеран праці". Остання посада: доцент кафедри педагогіки і психології Київського педагогічного інституту іноземних мов (тепер Київський національний лінгвістичний університет).

31 грудня – 95 років від дня народження **Білого Петра Хомича** (1924 – 2002) – визначного вченого-історика, талановитого педагога, кандидата історичних наук (1956), професора (1981).

Закінчив Київський педагогічний інститут ім. О. М. Горького (1947–1951). Працював у Ніжинській вищій школі (1952–1963). Займав посади ст. викладача кафедри марксизму-ленінізму, декана філологічного факультету (1956–1960), доцента кафедри історії КПРС (1960–1963). Подальша його педагогічна і наукова діяльність пов'язана з Полтавою – доцент кафедри історії КПРС і філософії Полтавського педагогічного інституту (1963–1968), доцент кафедри КПРС Полтавського кооперативного інституту (1969–1978) та завідувач цієї ж кафедри (1979–1990). Трагічно загинув 2002 року.

ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:

225 років від дня народження **Ландражина Івана Яковича** (1794–?) – професора французької словесності Ніжинської гімназії вищих наук кн. Безбородька (1822–1830).

Народився у Франції. Закінчив паризьке філотехнічне училище, здав екзамени у Віленському університеті. Близьке знав французьку мову та літературу, ґрунтовно російську і латинську мову. Користувався любов'ю і повагою своїх вихованців. Його відзначали доброзичливістю, благородством. За сумісництвом виконував обов'язки бібліотекаря, що давало можливість гімназістам, за свідченням Н. Кукольника, більше спілкуватися з улюбленим професором, насолоджуватися бесідою та його порадами.

245 років від дня народження **Лельєвра Якова Яковича** (1794–?) – лектора французької словесності Ніжинського ліцею кн. Безбородька (1832–1847).

Народився у Парижі. Закінчив Паризький університет, одержав звання бакалавра. Жив у Ніжині, де і помер.

240 років від дня народження **Білевича Михайла Васильовича** (1779–?) – професора німецької словесності та професора кафедри політичних наук Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1821–1833), публіциста (псевдонім – «Русин з Бистриці»).

Закінчив Львівську гімназію, Львівський університет, Петербурзьку Академію. У 1833 р. виїхав до Санкт-Петербургу, працював викладачем училища для дітей придворних служителів, згодом до Кишинєва, де і помер. Працював у Харківському університеті, Новгород-Сіверській гімназії, викладав філософію. Дотримувався консервативних поглядів у навчанні та вихованні гімназистів.

230 років від дня народження **Лембаха Івана Івановича** (1789–?) – учителя німецької мови.

Працював у Харківському інституту благородних дівичь, Харківській гімназії, Київській гімназії; лектором німецької словесності Ніжинського ліцею кн. Безбородька (1833–1840). Після виходу у відставку виїхав до Харкова, де і помер.

210 років від дня народження **Колишкевича Олексія Івановича** (1809–?) – випускника Ніжинської Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1829).

Перші поетичні спроби відносяться до Гімназійного періоду. Його вірш “Русские мелодии” був опублікований в журналі “Галатея”, 1829, № 3. Працював в Орловській Казенній Палаті.

210 років від дня народження **Ріттера Михайла Олександровича** (1809–?) – випускника Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1829), однокурсника Миколи Гоголя.

Згодом чиновник Міністерства фінансів. В Гімназійні часи писав вірші.

205 років від дня народження **Андрієвського Олександра Герасимовича** (1814–?) – інспектора Ніжинського Юридичного ліцею (1859–1863).

195 років від дня народження **Мусіна-Пушкіна Олексія Івановича** (1824–1879) – почесного попечителя Ніжинського Юридичного ліцею кн. Безбородька та НІФІ кн. Безбородька (1873–1879), гофмаршала царського палацу.

Працював чиновником Міністерства іноземних справ, Міністерства народної освіти, почесним попечителем Петербурзьких гімназій та предводителем дворянства Петербурзького повіту. Ретельно виконував свої обов'язки, дбав про розвиток Юридичного ліцею та НІФІ.

195 років від дня народження **Штейна Юлія Івановича** (1824–?) – лектора німецької літератури у Юридичному ліцеї кн. Безбородька (1867–1876).

Згодом переведений до Прилуцької гімназії.

185 років від дня народження **Музиченка-Цибульського Родіона Корнійовича** (1834–1912) – художника, реставратора, учителя малювання.

Працював у Юридичному ліцеї кн. Безбородька. Один з організаторів картинної галереї НІФІ кн. Безбородька. Вчитель майбутнього художника М. Самокиша.

185 років від дня народження **Шморгуна Захара Ілліча** (1834–1876) – священика та законовчителя Юридичного ліцею кн. Безбородька (1862–1871), магістра богослов'я.

Закінчив Чернігівську семінарію та Київську духовну академію. Потім переїхав до Києва, де і помер.

145 років від дня народження **Бельського Петра Олександровича** (1874–?) – професора біології.

Закінчив Московський університет, фізико-математичний факультет, природничий відділ (1901). Був співробітником видавництва «Природа». Працював у НІНО (1922 – 1930). Займав посади викладача фізики (1922), біології та природознавства (1923), завідувача кафедри математики та фізики (1922–1923), професора біології II групи (з 1928).

140 років від дня народження **Давидова Наума Ілліча** (1879–?) – викладача кафедри математики.

Закінчив Петербурзький технологічний інститут, механічне відділення (1909). Працював у НІНО (1922–1923) на посаді викладача кафедри математики. Написав книгу “Наиболее трудные задачи по алгебре” (Петербург, 1905).

135 років від дня народження **Биховського Лазара Ароновича** (1884–?) – викладача Ніжинського інституту народної освіти.

Закінчив Київський університет, медичний факультет (1910). Працював у НІНО (1931–1935). Займав посаду доцента соціальної гігієни.

130 років від дня народження **Ромера Івана Миколайовича** (1889–?) – викладача соціально-економічних дисциплін, декана факультету соціального виховання старшого концентру НІНО (1929–1930).

Закінчив Томський педагогічний інститут (1909), Одеський університет, юридичний факультет (1914).

125 років від дня народження **Руткевича Миколи Івановича** (1894–?) – викладача НІНО (1929–1932).

Закінчив Київський університет, історико-філологічний факультет (1918). Займав у НІНО посади професора, завідувача кафедри економіки та історії економічних вчень.

120 років від дня народження **Куїс Ганни Миколаївни** (1899–?) – асистентки кафедри педагогіки.

Закінчила НІНО (1927), факультет соціального виховання. Працювала у штаті викладачів НІНО (1927–1930), аспірант науково-дослідної кафедри НІНО (1927–1929), асистент кафедри педагогіки та дидактики, завідувача педпрактикуму з мови та літератури (1929–1930).

120 років від дня народження **Марича Сергія Митрофановича** (1899–?) – вченого-бібліографа.

Навчався у Київському університеті на фізико-математичному факультеті природничого відділення, закінчив Київський інститут народної освіти, факультет професійної освіти агробіологічного відділення (1929). Працював у НІНО (1932–1934). Займав посади викладача педагогічних дисциплін (1932–1933), фізичної географії, землезнавства та біології (1933–1934), вченого бібліографа (1934). Зазнав політичних переслідувань та репресій (1934).

115 років від дня народження **Тихого Панаса Мусійовича** (1904–?) – помічника директора в учбових справах (1932), асистента кафедри математики.

Закінчив НІНО (1932). Зазнав політичних переслідувань та репресій (1934).

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Агаєва (Тверитінова) Т. І. 49

Андрієвський О. Г. 67

Арістов М. І. 62

Архангельський В. М. 39

Астаф'єва М. М. 44

Б

Базілі К. М. 15

Балашов Л. С. 16

Барис Я. С. 23

Бартиш О. В. 9

Батурський А. Д. 59

Безпалій О. І. 18

Белоусов (Білоус) М. Г. 27

Бельський П. О. 68

Биховський Л. А. 68

Біла А. С. 22

Біла Н. Л. 60

Білан Н. І. 35

Білевич М. В. 66

Білий П. Х. 66

Бойко І. Д. 46

Бойко Микола Павлович 28

Бойко Михайло Петрович 31

Богма О. Л. 39

Бондаревський О. М. 17

Борисюк С. О. 13

Бровченко М. Ф. 31

Бузинний О. Т. 48

Бурда М. І. 6

Бурлак А. П. 40

Бучин А. П. 52

В

Ващишина Д. Л. 38

Ведмеденко Б. Ф. 55

Великохатко Ф. Д. 24

Власенко В. І. 45

Володченко Ж. М. 32

В'ялий М. Г. 28

Г

Герасименко Д. Д. 60

Гетьман Л. І. 26

Гоголь М. В. 22

Голуб Н. В. 51

Гольдфельд А. С. 20

Грицай А. М. 5

Гроздовська О. Г. 4

Громовий П. О. 6

Д

Давидов Н. І. 68

Даллада Т. Г. 39

Данилевський О. С. 41

Делімарський Ю. К. 27

Демков М. І. 21

Агасва (Тверитінова) Т. І. 49

Андрієвський О. Г. 67

Арістов М. І. 62

Архангельський В. М. 39

Астаф'єва М. М. 44

Б

Базілі К. М. 15

Балашов Л. С. 16

Барис Я. С. 23

Бартиш О. В. 9

Батурський А. Д. 59

Безпалій О. І. 18

Белоусов (Білоус) М. Г. 27

Бельський П. О. 68

Биховський Л. А. 68

Біла А. С. 22

Біла Н. Л. 60

Білан Н. І. 35

Білевич М. В. 66

Білий П. Х. 66

Бойко І. Д. 46

Бойко Микола Павлович 28

Бойко Михайло Петрович 31

Богма О. Л. 39

Бондаревський О. М. 17

Борисюк С. О. 13

Дзюбанова Н. М. 37

Добровольська О. П. 17

Дороган І. М. 33

Дрофань А. П. 56

Є

Євсєв Ф. Т. 61

Євсєєва О. В. 12

Євтушенко Є. Д. 7

Євфимовський В. С. 35

З

Забілик С. У. 64

Заєць Г. Д. 24

Закалюжний В. М. 42

Заплішний І. І. 6

Затиркевич І. О. 21

Збанацький Ю. О. 4

Зятківська Р. Г. 26

І

Івашута М. Н. 14

Іконник В. М. 46

К

Каганов Ю. А. 28

Капустянський І. Н. 44

Каснер Н. В. 31

Кашировський Є. І. 43

Кириченко І. М. 37

Коваленко В. О. 23

Коваль С. О. 52

Козлова С. М. 35

Козловський І. П. 64

Колесник І. В. 25

Колесник Л. І. 18

Колишкевич О. І. 67

Коломієць Л. І. 20

Кондратенко Л. М. 22

Коновалова Т. І. 7

Косихін О. С. 41

Костенецький Г. О. 10

Костенко Л. В. 25

Костін О. В. 43

Костюченко В. А. 4

Крутивус В. П. 10

Кубрак В. М. 37

Кудлай А. П. 37

Кузьменко П. І. 31

Куїс Г. М. 68

Кукольник Н. В. 45

Куліш П. О. 38

Курсон В. В. 53

Кушніренко М. І. 55

Л

Ландражин І. Я. 66

Лашенко В. Ф. 45

Левін Б. Н. 26

Лельєвр Я. Я. 66

Лембах І. І. 67

Лескевич М. А. 63

Лілеєв М. І. 58

Лукашова Н. І. 13

Лук'янюк Г. П. 42

Ляскоронський В. Г. 64

М

Пашун А. Д. 29

Пашенко В. М. 23

Петровський М. Н. 59

Пилянкевич М. І. 51

Плісецький М. Н. 8

Полулях В. В. 36

Потапенко С. І. 8

Проскура М. І. 51

П'явко (Коваль) М. Ф. 65

Р

Рітгер М. О. 67

Роготченко О. П. 16

Розен В. А. 44

Ромер І. М. 68

Ростовська О. В. 8

Рудановський Л. П. 61

Руденко М. П. 20

Руткевич М. І. 68

Ряполова (Агульнікова) З. Я. 63

С

Сементовський М. Н. 18

Семикліт Н. І. 20

Сергієв Д. Ф. 23

Сидоренко О. Г. 46

Сидоренко Т. О. 43

Сидорець Л. П. 60

Сипченко Ф. С. 5

Собко П. І. 29

Соколов М. І. 55

Солдатов В. І. 63

Спаський І. Г. 19

Спринчак Я. О. 53

Старун І. І. 50

Стратилат М. І. 54

Янушевський В. І. 41

Т

Тверитінова (Агаєва) Т. І. 49

Тимченко Т. М. 11

Тихий П. М. 69

Ткаченко О. О. 36

Томек В. Й. 34

Тулов М. А. 58

Тульчій В. І. 40

У

Устінова К. Г. 32

Ф

Фохт Р. А. 10

Х

Харитонов І. К. 14

Харицький І. А. 30

Хоменко А. Б. 34

Ч

Черноусов Є. О. 65

Ш

Шаль Р. Г. 30

Шандрук П. Ф. 17

Шахрай О. Б. 56

Шекера І. М. 47

Шилова Г. П. 25

Шморгун З. І. 68

Штейн Ю. І. 67

Щ

Щербина А. О. 24

Я

Яковець Н. І. 14